

uusi JTO
voimassa 2026-2030

Kleinspitz

pieni saksanpystykorva

Hyväksytty rotua harrastavan yhdistyksen yleiskokouksessa 15.2.2026

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa [pp.kk.vuosi]

SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt [pp.kk.vuosi]

Sisällys

1. YHTEENVETO	3
2. RODUN TAUSTA	4
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	5
4. RODUN NYKYTILANNE	6
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja	6
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos	7
4.1.2 Jalostuspohja	9
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa	15
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta	15
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	15
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta.....	15
4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin	15
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	16
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet	19
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen	19
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	20
4.3. Terveys ja lisääntyminen	21
4.3.1 Pevisa-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet.....	21
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat	21
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	29
4.3.4 Lisääntyminen	30
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	31
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	31
4.4. Ulkomuoto	32
4.4.1 Rotumääritelmä	32
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset	35
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	35
4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista	35
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	36
5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso	36
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen.....	37
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	38
6.1 Jalostuksen tavoitteet	38
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	38
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	39
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	40
6.5. Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	41
7. LÄHTEET	41
8. LIITTEET	42

1. YHTEENVETO

Rodun käyttötarkoitus

Kleinspitzin käyttötarkoitus on toimia seurakoirana sekä hälyttävänä vahtikoirana. Epäluuloisuus vieraita kohtaan ja puuttuva metsästysvietti tekevät siitä ihanteellisen kodin ja pihan vartijan.

Rodun tilanne ja jalostustavoitteet

Populaation rakenne ja jalostuspohja

Maassamme kleineja on ollut vuodesta 1987, jolloin ensimmäiset yksilöt tuotiin Iso-Britanniasta. Rodun suosio on kasvanut voimakkaasti. Vuonna 2004 kleinspitzejä rekisteröitiin Suomessa 256 ja viime vuosina rekisteröinnit ovat olleet n. 500. Kleinspitzejä on tuotu myös rodun kotimaasta Saksasta, Tanskasta, Hollannista, Ranskasta, Englannista, Venäjältä ja Tsekeistä.

Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

Luonteeltaan kleinspitz on eloisa, leikkisä, ystävällinen ja tarmokas. Vahtimisvietin voimakkuus vaihtelee yksilön mukaan, mutta valppaana ja terhakkaana koirana kleini saattaa olla herkkähaukkuinen. Yleensä kleinit haluavat olla kaikessa mukana ja yksin kotiin jääminen saattaa olla ongelma, jos sitä ei ole kunnolla opeteltu. Oppivainen ja helposti koulutettava rotu soveltuu erinomaisesti muun muassa agilityyn ja tokoon. Suurin osa kleineista on luonteeltaan hieman pehmeitä ja osa on hyvinkin herkkiä ja jopa arkoja. Omistajansa kleini kiintyy usein hyvinkin voimakkaasti.

Terveys ja lisääntyminen

Kleinspitzeiltä tulee yhdistyksen jalostusohjesäännön mukaisesti tarkistaa polvet ja silmät ennen jalostuskäyttöä, ja toki tutkimista suositellaan kotikoirillekin. Muutamia polvivikaisia yksilöitä on tavattu, mutta pääpiirteittäin tilanne on kuitenkin hyvä. Kleinspitz on terve ja pitkäikäinen rotu, eikä sillä ole juurikaan tavattu perinnöllisiä sairauksia. Kleinspitz-narttu synnyttää 1-6 pentua (keskiarvo n. 2,9) yleensä ilman eläinlääkärin apua.

Ulkomuoto

Kleinspitzin ihannesäkäkorkeus on 27 cm, josta sallitaan kolmen sentin poikkeama molempiin suuntiin. Paino määräytyy koon mukaan ja on keskimäärin 3-5 kg. Rakenne on neliömäinen ja sopusuhtainen. Turkki on runsas, mutta ei niin runsas, että peittää koiran ääriviivat. Tuuheakarvainen, terhakkaasti selän päällä oleva häntä.

Kleinspitz on jaettu kolmeen eri väriryhmään - valkoinen, musta & ruskea ja muut värit - joista jokainen arvostellaan omana rotunaan. Muut värit kattavat kaikki mainitsemattomat värisävyt, joten värien kirjo on melkoinen.

Tärkeimmät suositukset jalostuskoirille

- Luonteeltaan tasapainoinen ja rodunomainen
- Näyttelyissä vähintään arvosana "hyvä" (H) tai jalostustarkastettu
- Astutushetkellä voimassa olevat terveystutkimukset
  - Silmät, tulos on voimassa 24 kk
  - Polvet, vähintään 12 kk ikäisellä tulos on voimassa kaksi vuotta, yli 3-vuotiaalle koiralle annettu tulos on voimassa koiran eliniän
- Huom! Mikäli koira on saanut toisistaan poikkeavat lausunnot (silmien tai polvien osalta), on huonompi tulos voimassa, kunnes Kennelliiton paneeli on tutkinut koiran ja antanut lopullisen lausunnon.
- Ei muita elämää haittaavia sairauksia

Jotkin lievät silmäsairaudet eivät estä jalostuskäyttöä, kunhan yhdistelmän toinen osapuoli on terve. Polvitutkimuksissa 1- tai 2-tuloksen saanut koira pyritään yhdistämään vain 0-tuloksen saaneen koiran kanssa. Mikäli koiralla on eri asteiset polvet, katsotaan tulos huonommasta polvesta.

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Kaikki saksanpystykorvat - pomeranian, kleinspitz, mittelspitz, großspitz ja wolfspitz - polveutuvat *Canis familiaris palustris* -rodusta, joka on Keski-Euroopan koiraroduista vanhin. Wolfspitz tunnetaan muissa kuin saksankielisissä maissa nimellä keeshond. Erikokoisia pystykorvia on Saksassa perinteisesti käytetty vahti- ja pihakoirina ja 1800-luvulla pieniä yksilöitä alettiin jalostaa seura- ja näyttelykoiriksi. Jako eri rotuihin on tehty vasta 1900-luvulla, joten kleinspitz-pentueisiin saattaa edelleen syntyä joko liian pieniä tai suuria yksilöitä.

Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa

1700 –luvulla harjoitettiin Pommerissa laajaa valkeiden pystykorvien kasvatusta. Kun näitä vietiin Englantiin ja jalostettiin siellä yhä pienemmiksi ja pienemmiksi, ne nimettiin kotipaikkansa mukaan pommerinpystykorviksi (kääpiöpystykorva). Württembergissä kasvatettiin keskikokoista mustaa pystykorvaa lähinnä viinitarhojen vartijaksi. Vuonna 1899 kasvattajat kokoontuivat yhteen ja muodostivat rotujärjestön ”Verein für Deutsche Spitze”, sekä laativat rotumerkit eri muunnoksille. Grossspitzin kantamuoto on wolfspitz (susipystykorva), jonka kotiseutu on Westfalenin vuoristossa. Suositujia pieniä pystykorvia on kasvatettu Stuttgartissa ja Mannheimissa 1900 luvun alusta lähtien. Nämä pikku vahtikoirat ovat olleet ”rahvaan koiria”. Ne kuuluivat jokapäiväiseen elämään, niillä ei ollut mitään erikoista käyttöarvoa. Ensimmäisen kerran mainitsee nimen ”pystykorva” kreivi Eberhard zu Sayne vuoden 1450 vaiheilla alustalaisilleen antamassa käskyssä, jossa kielletään rangaistuksen uhalla sanan ”Spitzenhant” käyttäminen haukkumasanana. Fitzinger (v.1897) luetteli tuntemansa 48 koirarodun joukossa pommerinpystykorvan puhtaana rotuna.

Kun saksanpystykorvayhdistys verein für Deutsche Spitze vuonna 1899 perustettiin Saksassa, ei silloisella kääpiöpystykorvalla (nykyisin kleinspitz) ollut tärkeää roolia lähinnä siitä syystä, että ne kuuluivat toiseenkin kasvattajayhdistykseen nimeltään Zwerghundeklub (Kääpiökoirayhdistys). Kyseisen yhdistyksen vuosikirjassa on n. 100 rekisteröityä kääpiöpystykorvaa, väreiltään pääasiassa mustia ja valkoisia. Vasta I maailmansodan jälkeen Verein für Deutsche Spitze vastasi yksin pienistä pystykorvista. Maailmansotien välillä klein- ja zwergspitz oli edelleen tunnettu ja rakastettu kääpiökoirarotu. Yhdistyksen sisällä käytiin keskustelua tulkinnasta pään mallin suhteen. Mikä on oikea tyyppi? Kiilamainen pää jossa kuono on pidempi vai hieman pyöreämpi, niin kutsuttu päärynäpää, jossa kuono on lyhyempi? Usea kasvattajasukupolvi on tätä kysymystä pohtinut, eikä ratkaisua ole reilussa sadassa vuodessa löytynyt. Molemmat päätyypit ovat edelleen nähtävissä, mutta viime vuosina saksalaiset erikoistuomarit ovat arvostellessaan ymmärtäneet pitää kiilamaista päätä oikeampana rodulle.

Sukulaisrodut, joiden kanssa yhteinen kehityshistoria

Pomeranian, mittelspitz, großspitz ja wolfspitz. Jonkin verran pieneksi jääviä mitteleitä siirretään kleineiksi. Ulkomaan tuontien suvuissa on paljon pomeraaneja.

Eri linjat

Kleineissa on kolme eri väristä rotua, jotka arvostellaan näyttelyissä erikseen: mustat ja ruskeat, valkoiset sekä muunväriset. Eri väriset kleinit muodostavat jossain määrin omia linjoja, mutta värien risteytys toisten kanssa on mahdollista ja pentueissa myös syntyy eri värisiä pentuja. Joissain maissa, esim. Iso-Britannia ja Ruotsi, kaikki värit arvostellaan näyttelyissä yhdessä.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Kleinspitz on suosittu rotu kaikissa Euroopan maissa, mutta Yhdysvalloissa ja Kanadassa niitä ei juuri ole, koska ainoastaan pomeranian on siellä hyväksytty virallisesti. Suomessa oli jo 1800 luvulla pieniä valkoisia eurooppalaisia pystykorvia. Niitä tuotiin eri puolilta Eurooppaa ja esitettiin myös näyttelyissä, viimeiset yksilöt 1940-luvun lopulla.

Ensimmäiset varsinaiset kleinspitzit tulivat Suomeen Jukka Kuusiston (kennel Lecibsin) ja Kari Schönroosin (kennel Pasifixin) toimesta v. 1987 Englannista. Jukka Kuusiston tuomat koirat olivat valkoiset nartut Dovetrees Freya, Dovetrees Fritha ja uros Dovetrees Egret, musta uros Witneylea Dusty sekä harmaa narttu

Lotfass Sable Charm. Lisäksi hän toi mustan uros- ja narttupennun Merrichi kennelistä. Kari Schönroos toi valkoisen nartun Toywood Freya The Foxy Lady.

Ensimmäiset kleinspitzit Saksasta ja Tanskasta tuotiin Suomeen v. 1989 Kirsi Lappalaisen (kennel Pienenpolun) ja Kerttu Myöhäsen ja Arja Isotalon toimesta. Saksalaiset koirat olivat nartut Anja vom Haus Sebastiano (oranssi) ja Farah Zum Alten Feuerwehrturm (ruskea) sekä uros Dinky Vom Schaumburg-Lippe (oranssi). Tanskasta tuotiin mustat urokset Jordkildehus Marko ja Jordkildehus Mick.

8.5.1988 syntyi ensimmäinen kleinspitzpentue Suomeen Lecibsin kenneliin. Siinä oli yksi musta narttupentu Lecibsin Mayas Dream i. Witneylea Dusty e. Lotfass Sable Charm. Samana vuonna 27.6 syntyi Lecibsin kenneliin toinenkin pentue, kaksi narttupentua, musta ja harmaa (Lecibsin Little Lady ja Lecibsin Love Lady), sekä musta urospentu (Lecibsin Limousine), i. Witneylea Dusty e. Merrichi Lady's Love.

Vuonna 1989 syntyi Pienenpolun kenneliin ensimmäinen kleinspitzpentue, 4 pentua, 1 uros ja 3 narttua. Yksi narttupennuista oli väriltään ruskea, muut pennut olivat mustia. Isä saksalainen musta uros Teddy vom Loh emä Farah Zum Alten Feuerwehrturm.

Vuonna 1989 syntyi ensimmäinen pentue myös Kari Schönroosin Pasifixin kenneliin. Kaksi narttupentua, musta ja harmaa i. Witneylea Dusty e. Toywood Freya The Foxy Lady.

Monet ensimmäisistä tuonneista löytyvät tämän päivän kleiniin sukutauluista.

Alkuvuosien jälkeen koiria on tuotu Saksan, Tanskan ja Englannin lisäksi useita yksilöitä Ranskasta, Hollannista, Belgiasta, Puolasta, tsekeistä, Bulgariasta, Baltian maista, Venäjältä ja muista pohjoismaista. Suomessa rekisteröidään enemmän kleineja kuin missään muussa maassa. Suomalainen kasvatusta on ollut erittäin korkeatasoista ja meillä on laaja korkealuokkaisten koirien taso. Suomalaiset kleinit ovat saavuttaneet runsaasti ulkomaisia valionarvoja ja voittajatitteleitä. Koiria on viety jonkin verran myös ulkomaille.

Rodun suosio on kasvanut voimakkaasti. Vuonna 2004 kleinspitzejä rekisteröitiin Suomessa 256 ja viimeisten 10 vuoden aikana rekisteröinnit ovat olleet välillä 451 - 592.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotua harrastava yhdistys/järjestö ja aiemmat rotujärjestöt

Kleinspitz-rodun harrastajat ovat yhdessä pomeranian-rodun harrastajien kanssa perustaneet vuonna 1991 rotua harrastavan yhdistyksen Pienpystykorvat ry:n, joka on nykyisin rotuyhdistys.

Rotujärjestönä toimii Suomen Kääpiökoirayhdistys, joka perustettiin nykyisessä muodossaan 1986. Silloin kääpiökoiraharrastajat saivat Suomen Kennelliitolta rotujärjestöoikeudet jatkaen kääpiökoirien osalta entisen Suomen Seura- ja Kääpiökoirayhdistyksen toimintaa. Yhdistys on aloittanut toimintansa vuonna 1922 Suomen Kennelklubin Liitto-osasto-nimisellä. (lähde: Suomen Kääpiökoirat ry)

Rotuyhdistyksen jäsenmäärä ja sen kehitys

Vuosi	1994	1999	2004	2010	2014	2017	2023
jäseniä	262	267	381	361	461	447	446

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Jalostustoimikunnan tehtävänä on tiedottaa ja neuvoa, kerätä ja hyödyntää tietoa, seurata rodun tilaa eri ominaisuuksissa sekä kartoittaa ja vastustaa perinnöllisiä sairauksia. Jalostustoimikunta laatii tavoite- ja toimintaohjelmia ja huolehtii yhteydenpidosta jalostustoimikunnan ja muiden rodun harrastajien, esimerkiksi ulkomaisten rodun yhdistysten, sekä hallituksen välillä. Sen tulee soveltaa käytäntöön myös Kennelliiton ulkomuototuomariohjeistusta liioitelluista rotupiirteistä. Jalostustoimikunta kantaa päävastuun JTO:n laati- misesta, päivittämisestä ja seurannasta.

Jalostustoimikunta toimii kunkin rodun rotujärjestön puolueettomana jalostusta ohjaavana yksikkönä. Jalostustoimikunnan jäsenillä tulee olla riittävät tiedot rodusta, sen historiasta, käyttötarkoituksesta ja jalostuksen pääperiaatteista sekä kokemusta kasvattamisesta. Jalostustoimikunnan jäsenten on oltava pitkäjänteisiä ja yhteistyökykyisiä. On suositeltavaa, että ainakin yksi toimikunnan jäsen on Kennelliiton jalostusneuvojakurssin käynyt ja yksi kyseisen rodun ulkomuototuomari. Jalostustoimikunta voi käyttää apunaan myös rotujärjestön ulkopuolisia asiantuntijoita.

4. RODUN NYKYTILANNE

Suomalaiset kasvattajat ovat panostaneet rotuun paljon sen 35 vuoden aikana, kun rotua on Suomessa kasvatettu. Uusia, innostuneita ja kasvattamiseen vakavasti suhtautuvia kasvattajia on tullut rodun pariin. Rekisteröintimäärät ovat nousseet alkuvuosista nykyiseen n. 500 pentuun vuodessa. Suomessa on kasvatettu erittäin korkeatasoisia koiria. Tyypissä on hajontaa, on ns. ”klassista kleinspitztyyppiä” ja sitten on enemmän tai vähemmän pomeranian piirteitä omaavia koiria. Erityisesti viime vuosina, kun pomeranian risteytyskoiria on tuotu erityisesti Itä-Euroopasta, on vaarana tyyppin muuttuminen isokokoiseksi pomeranianiksi ja vielä ikävänä tuliaisena rotuun pomeranian rodulla yleinen Alopecia X iho- turkkisairaus.

Mustissa ja ruskeissa värilinjoissa tyyppi on säilynyt ehkä vähän paremmin alkuperäisenä kleinspitztyypinä, mutta muunvärisissä on enemmän hajontaa. Valkoisessa värilinjassa on ongelmana jalostusmateriaalin puute. Valkoiset koirat myös usein ovat ulkonäöltään ”vanhaa tyyppiä”, hieman isokorvaisia, kevytluustoisia ja kohtuullisen niukkaturkkisia. Valkoisen värilinjan kasvattajat joutuvat etsimään jalostuskoiria ulkomailta, eikä se ole helppoa.

Suomessa on sallittua tehdä rotusiirtoja koon perusteella kleinspitz ja mittelspitz rotujen kesken. Muissa pohjoismaissa on sallittua risteyttää keskenään kleinspitzejä ja mittelspitzejä. Itä-Euroopan maissa on sallittua risteyttää kaikkia kokomuunnoksia keskenään, joten sen lisäksi, että nämä koirat voivat tuoda uutta verta, niin ne tuovat myös isoja koko- ja tyyppivaihteluita rotuun.

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

“Perinnöllinen monimuotoisuus ja jalostuspohja, lähde Kennelliiton nettisivut.

Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistyminenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2-3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimääristä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20-50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä.

MMT Katariina Mäki 5.8.2013”

Kleineja on rekisteröity vuosina 2022-2025 yhteensä n. 1900, jolloin yksittäisellä koiralla saisi olla korkeintaan n. 38-57 jälkeläistä ja toisessa polvessa n. 76-114 jälkeläistä.

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Sukusiitos

“Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja, lähde Kennelliiton nettisivut.

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valitun geeniparin molemmat alleelit ovat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli (geeniversio) on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja perimän kautta identtinen. Sukusiitos vähentää yksilön geeniparien heterotsygotiaa, mikä lisää myös haitallisten, usein resessiivisten alleelien ilmenemistä. Vika tai sairaus tulee tällöin ilmi, kun geeniparissa ei ole enää normaalia alleelia varmistamassa geenin toimintaa.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Sukusiitoksen aiheuttamat haitat ovat moninaisia

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella on pyritty tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä ja kasvattamaan tietyn yksilön osuutta syntyvissä jälkeläisissä. On ajateltu, että jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleelyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleeleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitostyökaluja ei ole.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa; nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.”

Rekisteröintimäärät Suomessa

Kleinspitz jakautuu kolmeen rotuun värin mukaan: valkoiset, mustat ja ruskeat sekä muunväriset. Värit arvostellaan näyttelyissä erikseen, mutta niitä saa risteyttää keskenään ja pentueissa voi syntyä monen värisiä pentuja. Sallittuja ovat lähes kaikki värit, esimerkiksi oranssi, kerma, sudenharmaa, oranssisoopeli, kermasoopeli ja black&tan. Kleinin tulee kuitenkin olla yksivärinen, eikä sillä saa olla valkoisia tai muunvärisiä laikkuja turkissaan. Poikkeuksen tekevät kaksiväriset koirat, joiden valkoiseen turkkiin on tasaisesti jakaantunut laikkuja. Päävärinä on aina valkoinen, mutta laikut voivatkin sitten olla minkävärisiä tahansa.

Valkoisten rekisteröinnit ovat kasvaneet, mutta muunväristen on pysynyt ennallaan sekä mustien ja ruskeiden hieman vähentynyt. Tuontikoiria on rekisteröity 10 vuodessa kaikkiaan 200 ja niistä vain 28 mustia ja ruskeita. Muunvärisiä tuonneista on 120 ja valkoisia 52.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Jalostuskoirien ikä on lievässä kasvusuunnassa. Mu&ru-uroksia käytetään vanhimpina ja valkoisia narttuja nuorimpina.

Sukusiitosaste on mustilla ja ruskeilla sekä muunvärisillä alhainen, valkoisilla vaihtelee vuosittain aika huomattavasti. Uusien tuontien vaikutus näkyy selvästi. Tarkastelussa on käytetty KoiraNetin laskemia sukusiitosasteita. Koska sukusiitosaste lasketaan esimerkiksi tuontikoirien aiheuttaman puutteellisen sukupolvitiedon mukaan, luku on aliarvio todellisesta tilanteesta.

Taulukko 1. Vuositilasto – rekisteröinnit**Vuositalasto – rekisteröinnit valkoiset kleinit**

	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
<i>Pennut (kotimaiset)</i>	39	43	57	73	50	77	45	33	54	28
<i>Tuonnit</i>	1	2	6	2	5	10	6	3	10	5
<i>Rekisteröinnit yht.</i>	40	45	63	75	55	87	51	36	64	33
<i>urosten keskimääräinen jalostuskäytön ikä</i>	3 v 3 kk	4 v 5 kk	4 v 5 kk	4 v 4 kk	4 v 9 kk	3 v 11 kk	3 v 1 kk	3 v 9 kk	3 v 11 kk	3 v 11 kk
<i>Narttujen keskimääräinen jalostuskäytön ikä</i>	3 v 11 kk	4 v 2 kk	3 v 9 kk	3 v 10 kk	4 v 6 kk	3 v 5 kk	3 v 8 kk	3 v 3 kk	3 v 7 kk	3 v 5 kk
<i>Sukusiitosprosentti</i>	1,06%	2,75%	1,92%	2,81%	2,55%	1,17%	0,67%	0,26%	3,87%	1,64%

Vuositalasto – rekisteröinnit muunväriset kleinit

	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
<i>Pennut (kotimaiset)</i>	270	270	296	374	336	333	322	291	296	293
<i>Tuonnit</i>	2	5	4	13	10	18	13	13	12	13
<i>Rekisteröinnit yht.</i>	272	275	300	387	346	351	335	304	308	306
<i>Urosten keskimääräinen jalostuskäytön ikä</i>	5 v 4 kk	5 v 2 kk	4 v 7 kk	4 v	4 v 4 kk	3 v 8 kk	3 v 11 kk	4 v	3 v 8 kk	3 v 7 kk
<i>Narttujen keskimääräinen jalostuskäytön ikä</i>	3 v 9 kk	4 v 1 kk	3 v 9 kk	3 v 11 kk	4 v	3 v 10 kk	4 v	3 v 9 kk	3 v 9 kk	4 v
<i>Sukusiitosprosentti</i>	1,05%	0,78%	0,74%	0,82%	0,84%	0,77%	0,87%	0,74%	1,11%	1,03%

Vuositalasto – rekisteröinnit mustat & ruskeat kleinit

	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
<i>Pennut (kotimaiset)</i>	118	117	100	97	155	139	145	142	125	143
<i>Tuonnit</i>	3	3	4	4	1	4	1	5	1	2
<i>Rekisteröinnit yht.</i>	121	120	104	101	156	143	146	147	126	145
<i>Urosten keskimääräinen jalostuskäytön ikä</i>	3 v 11 kk	3 v 8 kk	5 v 4 kk	4 v 11 kk	5 v 1 kk	4 v 10 kk	3 v 11 kk	4 v 6 kk	4 v 11 kk	4 v 5 kk
<i>Narttujen keskimääräinen jalostuskäytön ikä</i>	4 v 3 kk	3 v 11 kk	3 v 8 kk	4 v 1 kk	3 v 9 kk	3 v 7 kk	4 v 3 kk	4 v 2 kk	4 v 4 kk	3 v 8 kk
<i>Sukusiitosprosentti</i>	1,17%	0,43%	0,54%	0,85%	1,11%	0,89%	0,66%	1,16%	1,08%	1,21%

Eri väristen kleiniin keskimääräinen jalostuskäytön ikä sekä sukusiitosaste vuosina 2016-2025

	valkoiset	muunväriset	mu&ru
urokset	4 v	4 v 3 kk	4v 6 kk
nartut	3 v 9 kk	3 v 11 kk	3v 11 kk
sukusiitosaste	1,87%	0,88%	0,91%

4.1.2 Jalostuspohja

“Tehollinen populaatiokoko, lähde Kennelliiton nettisivut

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä, keskenään eri sukuista koiraa. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Laskelmat tehdään sukupolvea kohden

Kun tehollista kokoa arvioidaan jalostuskoirien lukumääristä tai rekisteriaineistojen sukutauluista, laskelmat tehdään aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla kolmesta neljään ja käyttökoirilla viisi vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enintään neljä kertaa tänä aikana jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä.

Jalostuskoirien lukumäärän perusteella laskettu tehollinen koko on aina yliarvio, koska kaava olettaa, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. Parempi tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen, mutta tämä kaava toimii vain suljetulle populaatiolle ja aineistolle, jossa sukupuut ovat hyvin pitkiä. Tehollista kokoa voidaan arvioida myös rodun koirista otettujen dna-näytteiden avulla.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä käytettävää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentakaavaa on hieman muokattu, jotta se huomioisi paremmin jalostuskoirien epätasaiset jälkeläismäärät ja keskinäisen sukulaisuuden. Jalostustietojärjestelmässä käytetään kaavaa $Ne = 4 * Nu * Nn / (2 * Nu + Nn)$, jossa

- Nu on neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusurosten ja*
- Nn neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusnarttujen lukumäärä.*

Paras tapa säilyttää perinnöllistä vaihtelua ja estää perinnöllisten sairauksien kasaantuminen on välttää yksittäisen yksilön runsasta jalostuskäyttöä. Eräs suositus jalostuseläinten minimimäärästä on 25 lisääntyvää urosta ja 50 narttua, jotka eivät ole keskenään läheistä sukua, eli joilla ei ole yhteisiä sukulaisia kolmen tai neljän sukupolven etäisyydellä. Tämä vastaa tehollista kokoa 67. Nykytiedon mukaan tehollisen koon tulisi lyhyellä aikavälillä olla vähintään 100 ja pitkällä aikavälillä paljon tätä isompi, jopa tuhat yksilöä, jotta sukulaistumisesta johtuva sukusiitos ei rappeuttaisi sitä. Useimmilla koiraroduilla tähän pitkän aikavälin tavoitteeseen ei päästä, joten tulevaisuudessa tarvitaan ennen pitkää risteytyksiä. Jos rodun tehollinen koko on alle 50, rotu on kriittisessä tilassa, jossa geenimuotoja häviää niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta.

Paras tapa pitää tehollinen koko mahdollisimman suurena on käyttää rodun koiria ja sukulinjoja jalostukseen mahdollisimman laajasti ja huolehtia, että koirien jälkeläismäärät pysyvät tasaisina. Toisaalta suurimmalla osalla roduistamme on kantoja myös ulkomailla, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahamme ”uutta verta”. Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan.

MMT Katariina Mäki 31.10.2013, päivitetty 14.1.2016”

Rodun tehollinen populaatiokoko

Valkoisten tehollinen koko on varsin alhainen, 10 vuoden keskiarvo 67,8. Se on kuitenkin 10 vuodessa kasvanut huomattavasti. Muunväristen on pysynyt aika tasaisena, keskiarvo 298. Mustien ja ruskeiden on laskusuunnassa, keskiarvo 183,4. Kaikkien kleiniinien tehollinen populaatio on myös laskusuunnassa, mutta 10 vuoden keskiarvo on kuitenkin varsin hyvä 396,6. Luvut ovat yliarvioita, koska kaavassa ei pystytä ottamaan huomioon jalostuskoirien keskinäisiä sukulaisuuksia.

Jalostukseen tulee käyttää koiria laajemmin, kuin mitä viime vuosina on käytetty. Isät/emät-luku on auttamattomasti liian pieni, kun tavoiteltava luku on lähempänä yhtä. Kaikkien kleinien 10 vuoden keskiarvo on 0,464, valkoisten 0,575, muunväristen 0,475, mustien ja ruskeiden 0,574.

Uroksia tulisi käyttää laajemmin, eikä tuottaa yhdellä uroksella kohtuuttoman paljon jälkeläisiä. Valkoisista kleiniuroksista jalostukseen on käytetty n. 15 %, muista väreistä alle 10 %. Valkoisista kleininartuista jalostukseen on käytetty yli 40 %, muista n. 25-28 %.

Taulukko 2. Jalostuspohja per sukupolvi

Vuositalasto – jalostuspohja per sukupolvi (4 vuotta) kaikki kleinit										
	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
<i>jalostukseen käytetyt eri urokset</i>	167	188	187	197	180	182	190	201	209	213
<i>jalostukseen käytetyt eri nartut</i>	392	414	429	428	415	413	401	405	411	416
<i>isät/emät</i>	0,43	0,45	0,44	0,46	0,43	0,44	0,47	0,5	0,51	0,51
<i>tehollinen populaatio</i>	361 (30%)	394 (30%)	400 (28%)	410 (29%)	386 (28%)	387 (29%)	390 (30%)	403 (32%)	414 (33%)	421 (33%)
<i>uroksista käytetty jalostukseen</i>	5%	6%	7%	8%	8%	9%	9%	9%	9%	10%
<i>nartuista käytetty jalostukseen</i>	8%	13%	20%	25%	27%	31%	29%	29%	30%	28%

Vuositalasto – jalostuspohja per sukupolvi (4 vuotta) valkoiset kleinit										
	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
<i>jalostukseen käytetyt eri urokset</i>	42	43	45	45	36	38	30	27	31	26
<i>jalostukseen käytetyt eri nartut</i>	71	74	86	79	66	68	51	52	50	40
<i>isät/emät</i>	0,59	0,58	0,52	0,57	0,55	0,56	0,59	0,52	0,62	0,65
<i>tehollinen populaatio</i>	77 (41%)	80 (39%)	88 (37%)	84 (39%)	69 (38%)	72 (40%)	55 (40%)	53 (40%)	55 (41%)	45 (41%)
<i>uroksista käytetty jalostukseen</i>	11%	13%	15%	17%	16%	19%	17%	14%	12%	12%
<i>nartuista käytetty jalostukseen</i>	11%	19%	25%	31%	34%	41%	42%	44%	48%	47%

Vuositalasto – jalostuspohja per sukupolvi (4 vuotta) muunväriset kleinit										
	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
<i>jalostukseen käytetyt eri urokset</i>	127	145	147	149	137	138	142	151	159	160
<i>jalostukseen käytetyt eri nartut</i>	297	310	326	321	308	301	299	301	301	299
<i>isät/emät</i>	0,43	0,47	0,45	0,46	0,44	0,46	0,47	0,5	0,53	0,54
<i>tehollinen populaatio</i>	274 (30%)	300 (31%)	309 (30%)	309 (29%)	290 (29%)	288 (30%)	291 (32%)	301 (33%)	309 (34%)	309 (34%)
<i>uroksista käytetty jalostukseen</i>	4%	5%	6%	7%	7%	8%	8%	8%	8%	10%
<i>nartuista käytetty jalostukseen</i>	8%	11%	19%	23%	25%	29%	27%	27%	28%	27%

Vuositalasto – jalostuspohja per sukupolvi (4 vuotta) mustat & ruskeat kleinit										
	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
<i>jalostukseen käytetyt eri urokset</i>	79	88	90	97	98	99	102	106	110	117
<i>jalostukseen käytetyt eri nartut</i>	145	160	165	176	183	181	170	169	178	191
<i>isät/emät</i>	0,54	0,55	0,55	0,55	0,54	0,55	0,6	0,63	0,62	0,61
<i>tehollinen populaatio</i>	151 (40%)	168 (40%)	172 (39%)	185 (39%)	189 (37%)	189 (39%)	185 (39%)	188 (40%)	197 (41%)	210 (42%)
<i>uroksista käytetty jalostukseen</i>	5%	6%	6%	7%	6%	7%	9%	10%	10%	9%
<i>nartuista käytetty jalostukseen</i>	8%	16%	22%	26%	27%	30%	29%	28%	27%	25%

Vuosina 2016-2025 jalostukseen runsaimmin käytetyt urokset ja nartut eri väreissä.

#	Valkoiset kleinit	synt.	Tilastointiaikana 2016-2025			Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Valkoisia pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	Kunhegyesi Bleki Questo-Manó	2012	17	42	8,43%	36	106	27	77
2	Qian Vyzel	2015	15	38	7,63%	31	94	23	65
3	Foxy Nose Qliff	2020	13	28	5,62%	3	8	19	54
4	Lecibsin Thunderbolt	2014	9	24	4,82%	18	67	19	65
5	Minos De Drei Oöre	2013	7	20	4,02%	50	168	18	53
6	Xerxes Vyzel	2018	8	18	3,61%	25	72	10	29
7	Lecibsin Billy	2021	5	18	3,61%	1	3	7	25
8	Fores Vyzel	2018	6	17	3,41%	5	15	11	33
9	Kunhegyesi Bleki Malkolm-Mano	2023	7	17	3,41%	0	0	7	24
10	Ognennyi Lis Unicum	2017	5	16	3,21%	4	12	8	31
11	Quidam Krisanda	2018	9	16	3,21%	2	4	9	18
12	Lumitähti Adonis	2010	5	13	2,61%	4	6	5	13
13	Tempore Forever	2013	5	12	2,41%	10	25	9	28
14	Nezhnoe Oblako Ronald	2016	3	12	2,41%	0	0	4	15
15	Samm Z Hradu Pajreku	2014	5	11	2,21%	30	119	6	21
16	Legenda Tony Gold	2015	4	11	2,21%	4	5	5	15
17	Lumitähti Halla	2010	4	10	2,01%	4	10	4	10
18	Pasifixin Lumi Aatos	2017	6	9	1,81%	9	28	13	37

#	Valkoiset kleinit	synt.	Tilastointiaikana 2016-2025			Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Valkoisia pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	Lecibsin Tipsygirl	2017	5	21	4,22%	5	18	5	21
2	Damirazin Öiden Kruunu	2014	4	12	2,41%	8	32	4	15
3	Nezhnoe Oblako Ty Lubimaya Vanda	2016	3	12	2,41%	0	0	3	12
4	Bena Vyzel	2017	3	10	2,01%	13	45	5	17
5	Lecibsin Tetronella	2014	4	10	2,01%	9	31	4	10
6	Amandaarabella	2014	4	9	1,81%	1	1	4	10
7	Kunhegyesi Bleki Sheela-Manó	2014	3	9	1,81%	11	31	4	10
8	Ralettes Inmitten Familien	2015	4	9	1,81%	5	11	4	10
9	Vanilla Rose	2018	3	9	1,81%	0	0	3	9
10	Lecibsin Tanya	2017	3	8	1,61%	1	1	5	13
11	Lecibsin Tiukku	2019	3	8	1,61%	2	9	4	13
12	Tempore Design	2016	4	8	1,61%	8	22	4	13
13	Damirazin Viidakon Valtiatar	2013	3	8	1,61%	26	107	3	10
14	Damirazin Viidakon Velhotar	2013	2	8	1,61%	1	2	2	9
15	Kleiner Harlekin Xula Queen Of Nord	2022	2	8	1,61%	0	0	2	9
16	Jääprinsessa	2016	2	7	1,41%	4	12	4	15
17	Wild Orchidea	2018	3	7	1,41%	2	4	5	14

	Muunväriset kleinit		Tilastointiaikana 2016-2025			Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	Uros (tuontikoirat lihavoituna)	synt.	Pentueita	Muunv. pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	Xano Z Temných Nocí	2014	34	109	3,54%	60	173	35	116
2	Basnauz Bt Belushi	2017	37	95	3,09%	51	171	37	117
3	Foxy Nose Ultra Sonic	2018	30	90	2,93%	20	72	31	97
4	Pienenpolun Hurmuri	2016	32	89	2,89%	9	29	37	127
5	Jaryn Z Hradu Pajreku	2015	33	89	2,89%	15	47	37	108
6	Carson Grand Z Gipova	2014	21	60	1,95%	47	142	27	82
7	Pienenpolun Red Miska	2013	18	57	1,85%	17	61	27	75
8	Sun-Power's Bt Mr Jaajo	2016	18	56	1,82%	25	98	18	68
9	Marlon Brando Della Gaiola	2015	24	54	1,76%	33	96	25	68
10	Lecibsin Soundi	2020	19	52	1,69%	2	4	22	68
11	Tommy Vom Haus Kring	2011	17	50	1,63%	50	162	36	107
12	Jamaty Z Hradu Pajreku	2015	11	48	1,56%	5	16	11	49
13	Pienenpolun Hemmo	2019	12	48	1,56%	0	0	12	48
14	Xefest From Littlebigheart	2018	18	46	1,50%	1	3	18	51
15	Pienenpolun Mr Pikku-Vuk	2019	17	44	1,43%	0	0	18	54
16	Pienenpolun Jokeri	2017	18	44	1,43%	35	124	19	51
17	Magnumin Fast Storm	2013	12	43	1,40%	13	48	12	43

	Muunväriset kleinit		Tilastointiaikana 2016-2025			Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	Narttu (tuontikoirat lihavoituna)	synt.	Pentueita	Muunv. pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	Selga Visada Kartu	2019	5	27	0,88%	4	12	5	28
2	Sun-Power's Miss Jaqueline	2016	5	23	0,75%	6	16	5	26
3	Magnumin Louise	2014	5	23	0,75%	4	12	5	23
4	Magnumin The Queen	2017	4	23	0,75%	15	60	4	23
5	Pienenpolun Lady Tyyne	2015	5	21	0,68%	4	14	5	21
6	Pienenpolun Princess Sweet Dreams	2018	5	20	0,65%	2	4	5	21
7	Kastanjan Magnetic	2019	3	20	0,65%	2	7	3	21
8	Pompparinniityn Samppis	2016	5	19	0,62%	2	10	5	20
9	Sun-Power's Hawkeye Of Lenarin	2014	5	19	0,62%	9	45	5	20
10	Korianmäen Jacqueline	2014	5	19	0,62%	0	0	5	19
11	Sun-Power's Orangex Jubilee	2016	4	19	0,62%	0	0	4	19
12	Pienenpolun Lady Maria Magdalena	2017	5	19	0,62%	0	0	5	19
13	Magnumin Malvira	2014	4	18	0,59%	3	11	4	19
14	Magnumin Mermaid	2014	4	18	0,59%	12	52	4	19
15	Käpälän Kastehelmi	2014	4	18	0,59%	4	9	4	18
16	Sindy Von Zwergen König	2015	4	18	0,59%	29	92	4	18
17	Pompulanvaaran Helmi Orvokki	2018	4	18	0,59%	0	0	4	18

	Mustat ja ruskeat kleinit		Tilastointiaikana 2016-2025			Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	Uros (tuontikoirat lihavoituna)	synt.	Pentueita	Mu & ru pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	Candidus Elli Z Gipova	2014	35	78	6,09%	86	297	41	120
2	Bilbo Vom Halmay	2018	20	65	5,08%	9	22	20	65
3	Pienenpolun Priimus	2016	20	43	3,36%	25	68	21	63
4	Pienenpolun Hurmuri (b&t)	2016	15	38	2,97%	9	29	37	127
5	Cadinan Ihmemies	2012	18	38	2,97%	31	68	25	67
6	Mylegend Moonshine	2018	12	29	2,27%	13	45	15	48
7	Pasifixin Bokalle	2009	11	29	2,27%	15	53	13	38
8	Pasifixin Rikitikitavi	2011	9	24	1,88%	37	99	16	46
9	Daeron Gentle Barbarian	2022	9	24	1,88%	1	5	9	30
10	Leinikan Ainoa Adonis	2017	8	24	1,88%	6	18	8	27
11	Basnauz Bt Belushi (b&t)	2017	10	20	1,56%	51	171	37	117
12	Black Adriano Belami Plataanenhof	2011	7	18	1,41%	20	64	16	45
13	Carson Grand Z Gipova (Or-So)	2014	8	17	1,33%	47	142	27	82
14	Valechol Chocolate Sensation	2011	8	17	1,33%	16	43	18	51
15	Leinikan We Will Rock You	2012	5	17	1,33%	4	13	5	18
16	Lecibsin Soundi (soopeli)	2020	8	16	1,25%	2	4	22	68
17	Pienenpolun Romeo	2019	6	16	1,25%	5	16	6	18

	Mustat ja ruskeat kleinit		Tilastointiaikana 2016-2025			Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	Narttu (tuontikoirat lihavoituna)	synt.	Pentueita	Mu & ru pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	Lecibsin Olisa	2015	4	19	1,48%	10	33	4	20
2	Pienenpolun Lady Piparminttu	2019	4	18	1,41%	1	5	4	18
3	Pienenpolun Miss Sabina	2017	4	16	1,25%	2	6	4	16
4	Lecibsin Omarina	2019	4	14	1,09%	0	0	4	14
5	Ansakan Gimuranti Giia	2013	3	14	1,09%	4	14	3	14
6	Fiona	2012	3	13	1,02%	1	2	5	26
7	Pienenpolun Unelman Kaunotar	2015	5	13	1,02%	9	30	5	22
8	Pienenpolun Oranssi Lady Bella (or-so)	2020	3	12	0,94%	0	0	4	18
9	Tregai Charlie Aida	2014	4	12	0,94%	5	14	4	12
10	Pienenpolun Coco Cappuccino	2014	5	11	0,86%	3	7	5	16
11	Pienenpolun Miss Vinha	2016	4	11	0,86%	1	2	4	13
12	Ikimuiston Inkerijankeri	2021	3	10	0,78%	2	4	3	13
13	Ticapon Lots Of Love	2017	3	10	0,78%	2	6	3	11
14	Magical Rose's Circles Of Love	2013	3	10	0,78%	2	4	3	11
15	Ansakan Geimaileva Giselle	2013	2	10	0,78%	6	25	2	10
16	Cadinan Iki Ihana	2012	4	10	0,78%	10	27	4	10

Tilastointiaikana valkoisilla on käytetty vain 11 urosta tuottamaan 50 % pennuista. Mustilla ja ruskeilla vastaava luku on 27 urosta ja muunvärisillä 31 urosta.

Kleinien rekisteröinnit vuosina 2016-2025 ovat yhteensä n. 5000. Siihen suhteutettuna saisi uroksella olla korkeintaan 60 pentua. Valkoisista uroksista kaksi eniten käytettyä sekä neljäntenä oleva ylittävät sen. Muunvärisistä uroksista 11 eniten käytettyä ylittää kokonaispentumäärässä 60. Pienenpolun Hurmurilla pentuja on 127. Mustista ja ruskeista uroksista vain 4 eniten käytettyä ylittää 60 ja eniten käytetty tuplaa sen. Lisäksi on huomattavaa, että mustien ja ruskeiden listalla on 4 muunväristä urosta, joiden kokonaispentumäärä on liian suuri.

Tuontikoirien osuus eniten käytettyjen urosten listoilla on huomattava. Valkoisissa 12 listan 17 koirasta on tuonteja. Muunvärisillä 8/17 sekä mustilla ja ruskeilla 7/17. Nartuista tuonteja on selvästi vähemmän, valkoisilla 6/17, muunvärisillä 2/17 sekä mustilla ja ruskeilla 1/16.

Toisen polven jälkeläisiä saisi olla korkeintaan 120. Valkoisissa kleineissa Minos De Drei Oëre ylittää sen selvästi. Samoin muunvärisissä kleineissa Xano Z Temných Nocí, Basnauz Bt Belushi, Carson Grand Z Gipova, Tommy Vom Haus Kring ja Pienenpolun Jokeri. Mustissa ja ruskeissa eniten käytetyllä uroksella, Candidus Elli Z Gipova, on toisen polven jälkeläisiä 297.

Lähisukulaisia valkoiset

- Ralettes Inmitten Familienin isä on Tempore Forever
- Lecibsin Tetronella ja Lecibsin Thunderbolt ovat pentuesisaruksia ja niiden isä on Minos De Drei Oëre
- Lecibsin Topsygirlin isä on Kunhegyesi Bleki Questo-Manó
- Damirazin Viidakon Velhotar ja Damirazin Viidakon Valtiatar ovat pentuesisaruksia

Lähisukulaisia muunväriset

- Tommy Vom Haus Kringin tyttäriä ovat Korianmäen Jacqueline ja Pienenpolun Lady Maria Magdalena
- Pienenpolun Red Miskan tytär on Pienenpolun Lady Tyne
- Magnumin Fast Stormin tytär on Magnumin The Queen
- Jaryn Z Hradu Pajreku ja Jamaty Z Hradu Pajreku ovat veljeksiä
- Marlon Brando Della Gaiolan poika on Pienenpolun Jokeri
- Magnumin Malvira ja Magnumin Mermaid ovat sisaruksia
- Sun-Power's Hawkeye Of Lenarinin tyttäriä ovat Sun-Power's Orangex Jubilee ja Sun-Power's Miss Jaqueline

Lähisukulaisia musta ja ruskeat

- Black Adriano Belami Plataanenhofin tyttäriä ovat Pienenpolun Lady Piparminttu ja Pienenpolun Coco Cappuccino
- Candidus Elli Z Gipovan tyttäriä ovat Pienenpolun Miss Vinha ja Pienenpolun Miss Sabina sekä poika Pienenpolun Priimus
- Mustan Pienenpolun Romeon isä on Basnauz Bt Belushi (b&t)

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Suomessa rekisteröidään kleineja enemmän kuin missään muussa maassa. Monissa maissa näyttäisi Kleinien suosio vähenevän. USAssa on myös kleineja ja se on juuri hyväksytty virallisesti. Siellä saksanpystykorvien suosio näyttäisi olevan kasvussa. Lisäksi USAssa on oma valkoinen pystykorvarotu "American Eskimo Dog", joka pohjautuu eurooppalaisiin pystykorviin.

Itä-Euroopan maissa kleineihin on risteytetty runsaasti pomeraniaaneja ja usein ne muistuttavatkin tyypiltään enemmän isoa pommia kuin Kleinia. Iso-Britanniassa on pääosin tyypillisiä kleineja, mutta sukusiitosprosentit ovat usein erittäin korkeita, jopa yli 25%. Suomesta on myös viety kleineja mm. Britanniaan, Ruotsiin, Norjaan ja Viroon.

Kleinien rekisteröintejä eri maissa											
	2005	2010	2012	2013	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Norja	23	68	144	141	242	247	242	282	329	247	175
Ruotsi	28	48	73	52	125	102	134	94	128	113	77
Viro	13	40	57	40	38	24	32	14	38	22	12
Iso-Britannia	165	124	105	106	97	70	60	43	61	48	52
Tsekki		208	232	206							
Tanska	16	9	3	11							
Saksa	216	264	277	212	234	142	125	154	167	101	
Sveitsi	10	7	0	10	16	26	15	21	41	16	
Australia	4	9	4	2	8	11	19	2	21	0	10

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Kleinspitziin rekisteröinnit lisääntyivät 1990-2000 nopeasti lähes 10-kertaisiksi 18 --> 169. Sukusiitosprosentti oli silloin varsin korkea, n. 5%, johtuen koirien pienestä määrästä. 2000-2010 rekisteröinnit kasvoivat edelleen n. 3-kertaisiksi ollen v. 2010 474. Samalla sukusiitosprosentti laski n. 1,25%. Vuosina 2010-2020 rekisteröinnit tasaantuivat n. 500 koiraan saavuttaen huipun 581 vuonna 2020, jonka jälkeen rekisteröinnit kääntyivät laskuun.

Kleinien tehollinen populaation koko on nyt n. 400, mikä on varsin hyvä ottaen huomioon, että eri sukuisia tuontikoiria löytyy Euroopasta. Uutta verta saadaan jonkin verran myös pieneksi jääneistä mittelspitzeistä. Suosituimpien urosten liikakäyttö tulisi pyrkiä estämään.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmässä kleinspitziin luonne ja käyttäytyminen kuvaillaan seuraavasti: "Aina valpas, eloisa ja poikkeuksellisen uskollinen omistajalleen. Se on hyvin oppivainen ja helppo kouluttaa. Luontainen epäluuloisuus vieraita kohtaan ja puuttuva metsästysvietti tekevät siitä ihanteellisen seura- ja perhekoiran ja pihan vartijan. Se ei ole arka eikä aggressiivinen. Säänkestävyys, sinnikkyys ja pitkäikäisyys ovat sen erinomaisia ominaisuuksia." Lisäksi hylkääviin virheisiin kuuluu "vihaisuus tai liiallinen arkuus".

Käyttötarkoitukseltaan kleinspitz on seura- ja vahtikoira.

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Kleinspitz ei ole jakautunut käytön mukaan eri linjoihin.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Luonnekysely

335 kleinspitziin omistajaa vastasi kyselyyn koiransa käyttäytymisestä. Valtaosaa kleinspitzeistä kuvaillaan iloiseksi, vilkkaaksi, avoimeksi ja ystävälliseksi vierasta ihmistä kohtaan. Lähes puolet vastaajista kuvailee koiransa myös avoimeksi ja ystävälliseksi vierasta koiraan kohtaan. 20,6% vastanneiden koirista pelkää muita koiria ja lähestulkoon yhtä moni kuvailee koiransa välinpitämättömäksi muita koiria kohtaan. 12,5% kuvailee koiransa araksi, mutta kysely ei ota huomioon sitä, suhtautuuko koira arastellen ihmisiä, koiria vai ympäristöä kohtaan. Kuitenkin 24 (7,2%) koiraan pelkää vieraita ihmisiä.

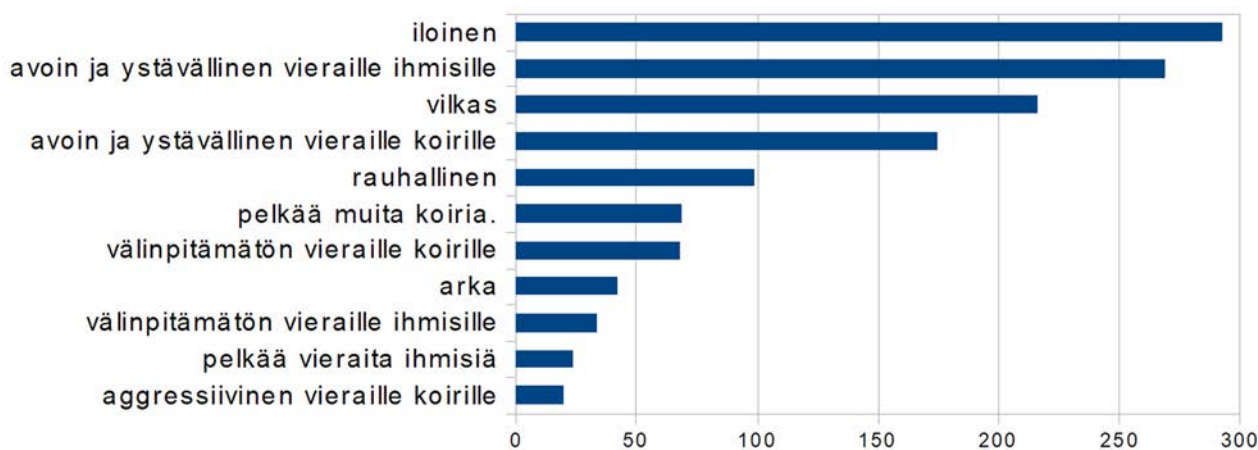
Suhtautuminen vieraisiin ihmisiin

Kotona vieraileville ihmisille kleinspitziin ovat pääsääntöisesti ystävällisiä, mutta 27 (8,1%) vastanneiden koirista arastelee kotona vierailevia ihmisiä, 14 (4,2%) suhtautuu välinpitämättömästi vieraisiin ja aggressiivisesti suhtautuu 3 (0,9%) koirista.

Kysyttiin myös, onko kleinspitzillä käytöksiä, jotka haittaavat arkielämää. Valtaosalla vastaajista arki sujuu hyvin, mutta 91 (27,2%) vastasi kyllä.

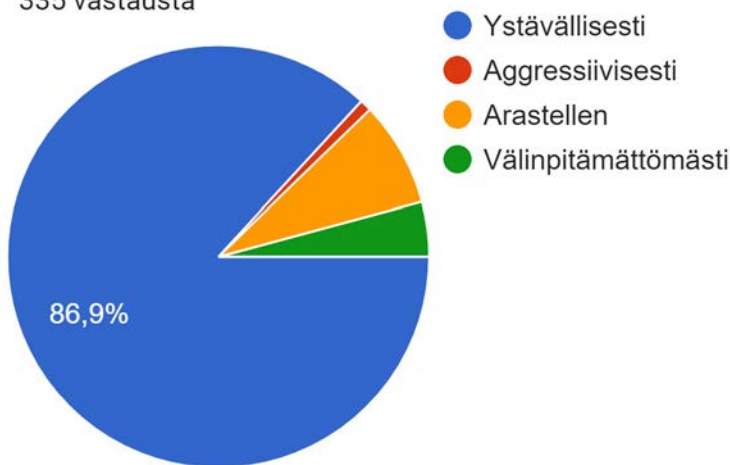
Kyselyn seuraavaan kohtaan sai kertoa arkielämää haittaavasta käytöksestä. 59 vastaajaa kertoi remmirähjäyksen haittaavan arkea, 8 vastaajaa kertoi resurssiaggressiivisuuden oleva arkea haittaava käytös. Lisäksi muutama oli maininnut eroahdistuksen, ääni- ja ihmispelon haittaavan arkea.

233 (69,6%) vastanneiden koirista ei pelkää kovia ääniä, mutta 84 (25,1%) vastanneiden koirista pelkää. 18 (5,4%) vastasi, että koira ei ole kuullut kovia ääniä.

Koira suhtautuu kotona vieraileviin ihmisiin

335 vastausta

Koira pelkää kovia ääniä/ukkosta/raketteja/laukauksia

335 vastausta

Luonnetesti

Jalostustietojärjestelmän mukaan 1992-2022 syntyneistä on testattu kaikkiaan 70 eri kleinspitz-yksilöä, joista kolme ei ole saanut tulosta. Ajanjaksolla 2012-2021 syntyneistä on testattu 28, joista kaksi ei ole saanut tulosta (LTE-). Samana aikana rekisteröitiin 4995 kleinia, joten testattuja on n. 0,56%.

Luonnetestissä yksi tärkeimpiä asioita on toimintakyky, jota voi kuvailla myös rohkeutena, jossa rodulle ominaista on omata pientä (55 %) tai kohtuullisen pientä ja kohtuullista toimintakykyä (yht.42,5 %)

Suuri osa (43%) testatuista kleineista ei osoita lainkaan terävyyttä, se on seurakoiralle hyvä arvio. Pieni taisteluhalu ja hieman pehmeä luonne ovat myös hyviä seurakoiran luonneominaisuuksia. Rotumääritelmässä mainitaan, että kleini on valpas ja eloisa, luonnetestin vilkas kuvaa sitä varsin hyvin. Testatuista kleineista 90% oli kohtuullisen vilkkaita, vilkkaita tai erittäin vilkkaita. Suuri osa (48%) oli laukauskokemattomia, mutta lähes yhtä moni (38%) laukausvarmoja.

Taisteluhalu, jossa tuomari leikittää koiraa lelulla ja josta ”kisaaminen” mukailee koiran ”moottoria”, on kleineillä pääosin pientä (52,5 %), kohtuullisen pientä tai kohtuullista (33,5 %). 15 %:lla taisteluhalu on riittämätöntä.

Vuosina 2014-2023 on testattu yhteensä 43 kleinia. Koirista 3 joutui keskeyttämään testin. Taulukossa on kokonaan suorittaneiden 40 kleinin tulokset.

Toimintakyky	lkm	%
Pieni	22	55%
Kohtuullisen pieni	10	25%
Kohtuullinen	7	18%
Riittämätön	1	3%
Terävyys		
Koira joka ei osoita lainkaan terävyyttä	17	43%
Kohtuullinen ilman jälj. jääv. hyökkäyshalua	13	33%
Pieni ilman jälj. jäävää hyökkäyshalua	9	23%
Pieni jäljelle jäävin hyökkäyshaluin	1	3%
Puolustushalu		
Kohtuullinen, hillitty	15	38%
Pieni	15	38%
Haluton	10	25%
Taisteluhalu		
Pieni	21	53%
Kohtuullisen pieni	8	20%
Riittämätön	6	15%
Kohtuullinen	5	13%
Hermorakenne		
Hieman rauhaton	23	58%
Hermostunein pyrkimyksin	15	38%
Tasapainoinen	1	3%
Vähän hermostunut	1	3%

Temperamentti	lkm	%
Erittäin vilkas	14	35%
Kohtuullisen vilkas	12	30%
Vilkas	10	25%
Impulsiivinen	2	5%
Hieman välinpitämätön	1	3%
Häiritsevän vilkas	1	3%
Kovuus		
Hieman pehmeä	30	75%
Pehmeä	9	23%
Kohtuullisen kova	1	3%
Luoksepäästävyys		
Hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin	26	65%
Luoksepäästävä, aavistuksen pidättyväinen	10	25%
Luoksepäästävä, hieman pidättyväinen	2	5%
Selvästi pidättyväinen, ei yritä purra	2	5%
Laukauspelottomuus		
Laukauskokematon	19	48%
Laukausvarma	15	38%
Laukausaltis	3	8%
Paukkuärtyisiä	3	8%

Hermorakenteella tarkoitetaan koiran synnynnäistä vahva- tai heikkohermoisuutta. Kleinit ovat pääsääntöisesti hieman rauhattomia (57,5 %) selviytyen luonnetestin osasuorituksista, mutta koirat myös rasittuvat henkisesti testin edetessä. 37,5 % ovat selkeästi hermostuneita hakien ohjaajaltaan tukea selvitäkseen eri osioista, ja koira voi myös käyttäytyä epäjohdonmukaisesti.

Testatuista kleineista 65 % on ollut hyvántahtoisia, luoksepäästäviä ja avoimia ja 35 % (14) eriasteisesti pidättyväisiä.

MH-luonnekuvaus

Kleineja on testattu kaikkiaan vain 4, joten kovin paljon niiden tuloksista ei voi päätellä. Rotumääritelmässä mainitaan puuttuva riistavietti. Testissä kleinit eivät osoittaneet kiinnostusta takaa-ajoon eivätkä myöskään tarttuneet esineisiin eivätkä olleet innokkaita leikkimään.

kaikilla neljällä sama		
1a	Kontakti, tervehtiminen	4 Ottaa itse kontaktia tai vastaa siihen
2c	Leikki 1, puruote ja taisteluhalu	1 Ei tartu esineeseen
3b1	Tarttuminen 1	1 Ei kiinnostu saaliista/Ei juokse perään
5b	Etäleikki, uhka/aggressio	1 Ei osoita uhkauseleitä
6b	Yllätys, puolustus/aggressio	1 Ei osoita uhkauseleitä
7a	Ääniherkkyys, pelko	3 Väistää kääntämättä pois katsettaan
7c	Ääniherkkyys, jäljellejäävä pelko	1 Ei minkäänlaisia liikkumisnopeuden vaihteluita vai väistämistä
kolmella neljästä sama		
2b	Leikki 1, tarttuminen	2 Ei tartu, nuuskii esinettä
3a1	Takaa-ajo 1	1 Ei aloita
3a2	Takaa-ajo 2	1 Ei aloita
3b2	Tarttuminen 2	1 Ei kiinnostu saaliista/Ei juokse perään
5c	Etäleikki, uteliaisuus	1 Ei saavu avustajan luo
5d	Etäleikki, leikkihalu	1 Ei osoita kiinnostusta
5e	Etäleikki, yhteistyö	1 Ei osoita kiinnostusta
6a	Yllätys, pelko	3 Väistää kääntämättä pois katsettaan haalarista
6c	Yllätys, uteliaisuus	2 Menee haalarin luo, kun ohjaaja puhuu kyykyssä ja houkuttelee koiraa
6e	Yllätys, jäljellejäävä kiinnostus	1 Ei osoita kiinnostusta haalariin
7d	Ääniherkkyys, jäljellejäävä kiinnostus	1 Ei osoita kiinnostusta räminälaitetta kohtaan
8a	Aaveet, puolustus/aggressio	2 Osoittaa yksittäisiä uhkauseleitä
9b	Leikki 2, tarttuminen	1 Ei tartu esineeseen

Kleinspitzeille ei ole laadittu luonneprofiilia eikä ole järjestetty jalostustarkastuksia.

Millaisia mainintoja rodun koirat ovat saaneet käyttäytymisestään näyttelyissä?

Vuosina 2014-2023 on yhteensä 63 kleinia saanut tuloksen HYL. Niistä 15 luonteen takia, syinä murisee tuomarille, puree tuomaria, ei anna koskea. EVAn on saanut 33 kleinia, niistä 17 luonteen takia, syynä yleensä väistäminen ja ettei anna koskea. Vuosina 2014-2023 oli kleineilla yhteensä n. 12900 näyttelykäyntiä, josta HYL ja EVA luonteen takia on n. 0,25%. Pääosin kleinit ovat olleet käsiteltävissä.

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Kleinspitz oli alkujaan hälyttävä pihavahti, joka luultavasti myös yritti pitää pihan hiiri- ja myyräkantaa kurissa. Suuri osa pystyy hoitamaan nämä tehtävät edelleen saadessaan siihen mahdollisuuden. Kerrostalossa asuvalle koiralle vahtitaipeumus voi aiheuttaa ongelmia, ellei se pennusta lähtien totu kerrostalon ääniin. Nykyisin kleinspitzin päätarkoitus on toimia seura- ja harrastuskoirana.

Alkuperäisen käyttötarkoituksen harjoittamiseen moitteetta kleinspitz tarvitsee rotumääritelmään kirjattua säänkestävyyttä sekä rakenteen, joka mahdollistaa koiran terveen ja tasaisen liikkumisen koko päivän ajan tontilla. Vahtiessaan koiran tulee olla epäluuloinen vieraita kohtaan, mutta se ei saa olla arka eikä aggressiivinen onnistuakseen tässä tehtävässä.

Kleinspitzien nykypäivän käyttötarkoitus on toimia pääasiallisesti ihmisten seurana. Pienikokoisena koirana rotua pidetään myös kaupunkiasunnoissa, joissa rotutyypillisestä käyttäytymisestä ei aina ole etua. Koirien herkkähaukkaisuus ja reagoitiherkkyys ovat tosin yksilöllisiä. Kuitenkin kleinspitzia voidaan yhä pitää vahtikoirana, ja on oletettavaa, että rodunharrastajissa on myös sellaisia ihmisiä, jotka arvostavat alkuperäistä käyttötarkoitusta ja haluavat ylläpitää näitä ominaisuuksia.

Kleinspitzin luonne ja käyttöominaisuudet mahdollistavat hyvin nykyisen vallitsevan käyttötarkoituksen seura- ja harrastuskoirana. Koirat ovat nopeaoppisia, aktiivisia ja liikkuvia soveltuen siten monipuolisiin harrastustehtäviin. Niillä on myös kohtalaisesta voimakkaaseen luokiteltavissa oleva miellyttämisenhalu sekä yksilötasolla vaihteleva halu toimia ihmisen kanssa, jotka antavat edellytykset toimia harrastus- ja kilpakoirana eri lajeissa. Suomessa kleinspitz on erityisesti löytänyt paikkansa harrastuskoirana, oletettavasti vahvimmin kaikista niistä maista, joissa rotua aktiivisesti kasvatetaan. Tähän osin pohjannee rodun suomalainen kysyntä, joka ylittää moninkertaisesti saksalaisen vastaavan.

Eri kokeisiin osallistuneiden kleiniä lukumäärät vuosittain

koemuoto	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
agility	22	25	22	24	30	29	27	17	20	26
koiratanssi	2	3	1	1	1	3				2
nosework								2	2	1
rallytoko	7	14	15	17	20	16	13	11	19	19
tottelevaisuuskoe	4	5	7	4	4	3	2	2	2	4

Kokeisiin osallistuneiden kleiniä lukumäärät ovat pieniä verrattuna rekisteröintimääriin, alle 10% vuosittain rekisteröidyistä. Agilityssa on 10 kleiniä saavuttanut agilityvalion ja/tai hyppyvalion tittelin. Rally-tokovaliota on 3 kpl. Tottelevaisuuskokeissa viimeisen 10 vuoden aikana yksi kleini on saanut koulutustunnuksen TK3.

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Kyselyyn vastanneista 223 (66,6%) omistajaa vastasi, että koira ei kärsi eroahdistuksesta. 28 (8,4%) vastasi koiralla olevan eroahdistusta, 45 (13,4%) vastasi koiran kärsivän joskus eroahdistuksesta.

Sosiaalinen käyttäytyminen

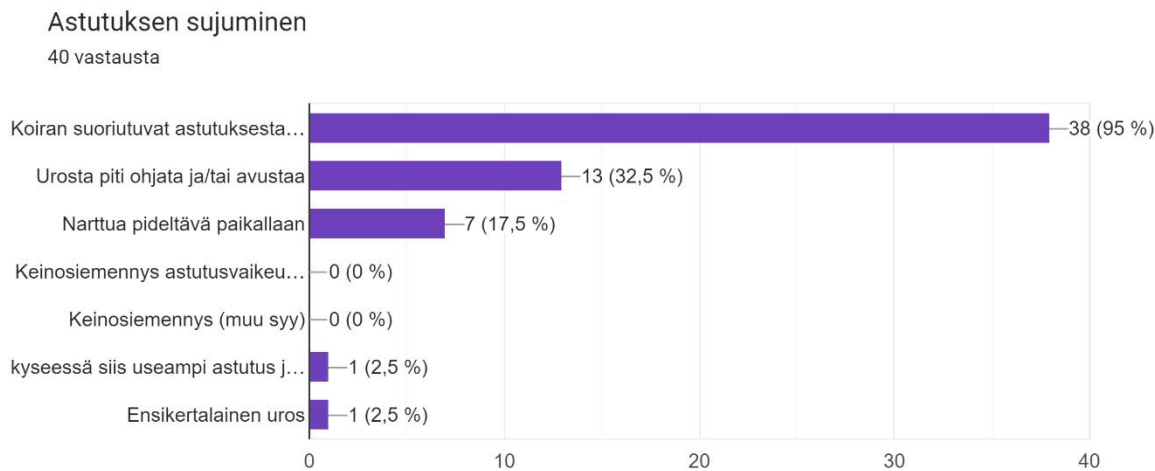
Suurin osa rodun koirista tulee erittäin hyvin toimeen toisten koirien ja muiden eläinten kanssa. Usealla kotikoirankin omistavalla on useampi yksilö yhdessä ilman ongelmia.

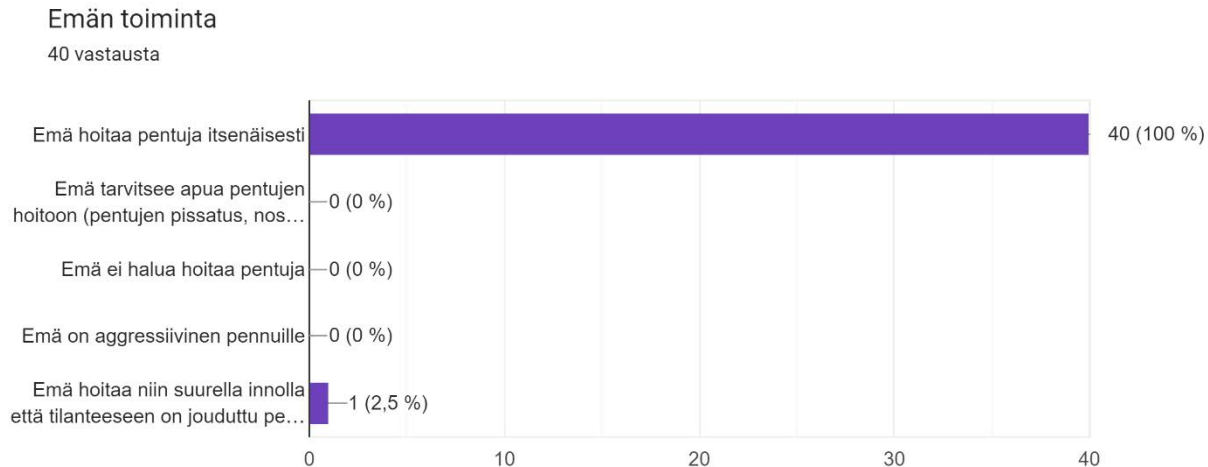
Lisäntymiskysely vuonna 2023

Lisäntymiskyselyyn on vastannut 40 kasvattajaa, joille on syntynyt 2–86 pentuetta kleinspitzejä.

Kleinspitzien astutus onnistuu pääosin luonnollisesti, jolloin ihmisen apua ei tarvita. 95 % lisääntymiskyselyyn vastanneista on todennut, että apua tarvitaan korkeintaan koiran pitämiseen paikallaan nalkin ajan. Muutama vastaajista on kommentoinut, että urosta on autettu osumaan oikeaan paikkaan ja että haasteita on aiheuttanut uroksen ja nartun isompi kokoero.

Kaikki kyselyyn vastanneet ovat vastanneet emän hoitavan pentuja itsenäisesti eikä tarvitse apua pentujen hoitamiseen. Yksi vastaajista on kommentoinut emän nuolevan pentuja niin intensiivisesti, että siihen on jouduttu puuttumaan.

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Luonneongelmista pelokkuus ja arkuus ovat voimakkaasti perinnöllisiä ja siksi tällaisia yksilöitä ei saa käyttää jalostukseen.

Käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmät ongelmakohdat

Edellä tehtyjen ja analysoitujen kyselyvastausten sekä näyttelyssä annettujen arviointien perusteella rodussa esiintyy pidättyväisyyttä tai jopa arastelua (12 %) vieraita ihmisiä kohtaan. Arjen haasteena remmissä rähjäämistä luonnekyselyn perusteella esiintyy 17,6 %:lla. Ääniarkuudet ovat myös huomioitava ominaisuus arjessa selviytymisen häirtana, sillä kyselyn mukaan 25 % kleineistä pelkää kovia ääniä.

Ongelmien syitä sekä niiden korjaaminen

Rodun pienen koon ja siten helpon hallittavuuden vuoksi ei ehkä ole kiinnitetty riittävästi huomiota sellaisiin luonteen ominaisuuksiin, jotka aiheuttavat arjen haittaa joko koiralle tai omistajalle, tai molemmille. Rodun suosio on niin suurta, että luonne ja käyttäytyminen jäävät ulkomuodon tai ”menekin” vuoksi liian vähälle huomiolle sekä kasvattajan että ostajan toimesta.

Luonnetestin ja käyttäytymisen jalostustarkastuksiin tehdään ihanneprofiilit ja niihin osallistumiseen kannustetaan. Yhdistys pyrkii järjestämään käyttäytymisen jalostustarkastuksia sekä luonnetestejä.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 Pevisa-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

Kleinspitzeillä ei ole Pevisa-ohjelmaa.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Polvilumpion sijoiltaanmeno, patellaluxsaatio

Patellaluxsaatiota esiintyy suhteellisen runsaasti kääpiöroduilla ja sellaisilla suuremmilla roduilla, joilla on suora takajalka. Vika on periytyvä. Polvilumpion rakennetta säätelevät useat eri geenit, joiden esilletuloa myös ympäristö muokkaa.

Pienikokoisilla roduilla polvilumpio luksoituu yleensä sisäänpäin (mediaalisesti). Patellaluxsaatio on synnynnäinen ja jaetaan vian vakavuuden perusteella neljään eri asteeseen. Eläinlääkäri tutkii polvet tunnustelemalla. I - asteen luxsaatiot ovat tavallisesti oireettomia eivätkä kaipaa hoitoa. II- ja III - asteen luxsaatioissa koiralla havaitaan selviä liikkumisvaikeuksia. Ravatessaan koira koukistaa hetkittäin raajaansa sen sijaan että tukeutuisi sillä maahan (polvilumpio on luiskahtanut pois paikoiltaan), ja jatkaa sitten normaalia ravia (polvilumpio on palautunut paikoilleen). IV - asteen luxsaatioissa polvilumpio on pysyvästi pois paikoiltaan. Usein oireet huomataan tapaturman jälkeen, vaikka kyseessä on synnynnäinen vika. Patellaluxsaatio voi myös pahentua eikä nuorena saatu tulos välttämättä ole lopullinen.

Huomioithan, että patellaluxsaatiotutkimus ei kerro koiran riskistä sairastua ristisideongelmaan. Polven ristisideaurioita on kleinspitzeissa tiedossa muutaman yksilön verran. Tällä hetkellä patellaluxsaatio on rodussa huomattavasti merkittävämpi takajalan rakenteellinen ongelma.

Lievien patellaluxsaation muotojen hoidoksi riittää yleensä lepo ja kipulääkitys. Jos tämä ei auta, patellaluxsaatiota voidaan hoitaa kirurgisesti. Leikkausmenetelmiä on useita. Vaikeimman asteen luxsaatioissa hoito voi vaatia useita leikkauksia ja ennuste voi olla huono. (Lähde: www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/polvilumpion-sijoiltaanmeno-patellaluxsaatio)

Kleinspitzejä on tutkittu patellaluxsaation osalta vuosittain n. 25%-31% syntyneistä. Näistä tutkituista n. 63%-80% on lausuttu terveeksi. Taulukko ei ota kantaa siihen, onko koira tutkittu 1-vuotiaana, vai vanhempana. Patellaluxsaatio voi pahentua, eikä nuorena saatu tulos välttämättä ole lopullinen. Asteen 4-luxsaatiot ovat pysyneet vähäisinä, mutta esimerkiksi 3-asteisia luxsaatioita on huolestuttavan paljon prosentuaalisesti jo vuonna 2020 syntyneissä koirissa.

Tutkittu koiramäärä on kuitenkin aika pieni siihen, että voisi muodostaa luotettavaa kokonaiskuvaa kleinspitziä patellaluxsaatiotilanteesta.

Vuosittain polvitutkittujen kleinien määrät ja tulokset

<i>Vuosi</i>	<i>Synt.</i>	<i>Tutkittu</i>		<i>0</i>		<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>		<i>4</i>		<i>operoitu</i>	
2015	464	126	27%	85	67%	18	14%	16	13%	5	4%	2	2%	0	0%
2016	492	132	27%	95	72%	16	12%	19	14%	1	1%	1	1%	0	0%
2017	450	134	30%	104	78%	15	11%	13	10%	2	1%	0	0%	0	0%
2018	496	134	27%	100	75%	19	14%	13	10%	1	1%	1	1%	0	0%
2019	541	156	29%	117	75%	16	10%	19	12%	4	3%	0	0%	0	0%
2020	560	154	28%	120	78%	15	10%	13	8%	5	3%	1	1%	0	0%
2021	576	132	23%	101	77%	15	11%	10	8%	5	4%	0	0%	1	1%
2022	538	147	27%	112	76%	20	14%	11	7%	4	3%	0	0%	0	0%
2023	474	111	23%	94	85%	5	5%	11	10%	1	1%	0	0%	0	0%
2024	433	56	13%	44	79%	6	11%	5	9%	1	2%	0	0%	0	0%
Yht.	5024	1282	26%	972	76%	145	11%	130	10%	29	2%	5	0%	1	0%

Rotuyhdistyksen suositukset jalostuskoiralle:

“Jalostuskoiralla tulee olla virallinen polvitarkastuslausunto. Tutkimushetkellä koiran on oltava vähintään 12 kk:n ikäinen. Kennelliiton ohjeen mukaan, alle kolmevuotiaalle koiralle tehty tutkimus on voimassa kaksi vuotta lausuntopäivästä. Kolmevuotiaalle tai tätä vanhemmalle koiralle annettu lausunto on voimassa pysyvästi.

Koira, jolla on 1- tai 2-asteen patellaluksaatio, voidaan käyttää jalostukseen, mikäli se on muuten korkeatasoinen. Yhdistelmän yhteenlaskettu polvitulos ei saa ylittää kakkosta, siis esim. narttu, jolla on 2-asteen patellaluksaatio, tulee astuttaa 0- lausunnon saaneella uroksella, ja narttu, jolla on 1-asteen patellaluksaatio, uroksella, jonka lausunto ei ole 1-astetta huonompi.

Eriävissä polvilauunnoissa koiran omistaja voi valittaa, jos koira on saanut toisistaan poikkeavat polvilauunnot. Huonompi lausunto on voimassa, kunnes koira on tutkittu Kennelliiton järjestämässä polvipaneelissa. Paneelin päätös korvaa aiemmat lausunnot.

Hankalan perinnöllisyyden vuoksi toivotaan otettavan huomioon myös jalostuskoiran vanhempien ja sisarus-ten patellaluksaatiolauunnot. Jalostusvalinnoissa kannattaa kiinnittää erityistä huomiota takaraajan oikeaan rakenteeseen.” (Lähde: Pienpystykorvat ry, www.pienpystykorvat.fi/rodut/jalostustoimikunta/terveys/)

	<i>emän polvitulos</i>			
<i>isän polvitulos</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>ei tutkittu</i>
<i>0</i>	52	5	8	3
<i>1</i>	6	0	1	0
<i>ei tutkittu</i>				1

Yhdistyksen suositusta noudatetaan vaihtelevasti.

1.1.-31.5.2024 rekisteröitiin 76 kleinipentuetta.

Niistä vain 4 pentuetta ei täyttänyt suosituksia polvien osalta. Kolmella pentueella toinen tai molemmat vanhemmat olivat tutkimatta ja yhdellä pentueella molemmilla vanhemmilla 1- tai 2-polvet.

Tarkempi selvitys kuitenkin paljasti, että kaikilla vanhemmilla tutkimustulos ei ollut voimassa astutettaessa. Suurin syy siihen on, että jopa runsaasti käytettyjen jalostuskoirien polvet tutkitaan vain kerran 1-2 vuoden iässä. Tällaisia uroksia oli 8 kpl ja niillä oli tarkastelujakson aikana yhteensä 10 pentuetta, narttuja oli 9 kpl. Lisäksi oli 4 tapausta, joissa polvet oli tutkittu vasta astutuksen jälkeen, 2 urosta ja 2 narttua. Vuonna 2023 syntyi 158 pentuetta ja niistä 51 eli n. 32% ei täyttänyt suosituksia polvien osalta.

Silmäsairaudet

PRA eli etenevä verkkokalvon surkastuma tuhoaa silmän valoa aistivia soluja. PRA:ta sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Sen jälkeläisiä jalostukseen käytettäessä on huomioitava, ettei yhdistetä kahta kantajaa.

RD, (retinal dysplasia) eli verkkokalvon synnynnäinen kehityshäiriö, käsittää kolme muotoa: multifokaali (MRD) geografinen (GRD) ja totaalinen (TRD). MRD-koiraa voidaan käyttää jalostukseen, kun yhdistelmän toinen osapuoli ja sen suku on tervettä.

Distichiasis/ektooppinen cilia, ylimääräisiä ripsiä, jotka tulevat ulos joko normaalin ripsivälin sisäpuolelta luomen reunasta (distichiasis) tai luomen sisäpinnalta (ektooppinencilia). Caruncular trichiasis tarkoittaa silmän sisänurkan ihon karvoja, jotka kääntyvät sarveiskalvon sisänurkan päälle ärsyttäen silmää. Oireilevilta koirilta ripsiä voidaan poistaa nyppimällä, polttamalla tai leikkauksella. Vaiva on periytyvä, mutta periytymismekanismi ei ole tiedossa. Luokitellaan silmätarkastuksissa, lieviin, kohtalaisiin ja vakaviin. Lievä muoto ei estä jalostuskäyttöä, kun yhdistelmän toiseksi osapuoleksi valitaan terve koira.

PPM on iriksen eli värikanalon kehityshäiriö, jossa pupilliaukon avautuminen ei ole ollut täydellistä vaan värikanalvalta lähtee rihmoja joko linssiin, sarveiskalvoon tai toiseen kohtaan värikanalvoa. Muutokset yleensä ovat lieviä, eivätkä aiheuta yleensä oireita.

HC eli harmaakaihi eli katarakta sisältää useammanlaisia näkökykyä haittaavia sairauksia linssissä. HC:ssä linssi läpinäkyvyys häviää osittain tai kokonaan, muutoksia todetaan yleensä molemmissa linseissä. Jos linssit samentuvat täysin, sokeutuu koira samalla. Eri roduilla häiriöt alkavat linssin eri osista. Valitettavasti myös harmaakaihi kehittyy useimmin aikuisiällä. HC hoitona sokeutuneille voidaan samentunut linssi poistaa ja myös keinolinssin asennus samallaon mahdollista. Onneksi suurin osa HC-muutoksista on lieviä ja koira voi elää normaalia elämää. Jalostukseen HC sairastuneita koiria ei tulisi käyttää.

Entropion eli silmäluomen perinnöllinen sisäänpäinkiertymä. Hoidetaan leikkauksella. Periytymismekanismia ei tunneta. Lievä muoto ei estä jalostuskäyttöä, kun yhdistelmän toiseksi osapuoleksi valitaan terve koira. (Lähde: Pienpystykorvat ry, www.pienpystykorvat.fi/rodut/jalostustoimikunta/terveys/)

Kleinspitzejä on tutkittu silmäsairauksien osalta n. 23% syntyneistä. Näistä terveitä on ollut n. 88%. Pääosin muutokset ovat kuitenkin lieviä.

Silmätutkimukset

<i>Vuosi</i>	<i>Syntyneitä</i>	<i>Tutkittu</i>		<i>Terveitä</i>	
2015	464	117	25%	111	95%
2016	492	124	25%	112	90%
2017	450	126	28%	113	90%
2018	496	130	26%	115	88%
2019	541	140	26%	117	84%
2020	560	130	23%	111	85%
2021	576	120	21%	105	88%
2022	538	134	25%	117	87%
2023	474	105	22%	89	85%
2024	433	53	12%	46	87%
Yht.	5024	1179	23,47%	1036	87,87%

Silmätutkimusten tulokset

Diagnoosi	Esiintymiä	
Caruncular trichiasis, Todettu	2	0,16%
Distichiasis, todettu	39	3,15%
Distichiasis/Ektooppinen cilia, Todettu	46	3,71%
Ei todettu perinnöllisiä silmänsairauksia	1034	83,45%
Ektooppinen cilia, Todettu	1	0,08%
Kaihin laajuus, Lievä	3	0,24%
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, Epäilyttävä	2	0,16%
Kortikaalinen katarakta, Todettu	6	0,48%
Lasiasen rappeuma, Todettu	2	0,16%
Microfthalmia, Todettu	1	0,08%
Muu sarveiskalvosairaus, Todettu	1	0,08%
Muu verkkokalvon sairaus, Todettu	1	0,08%
Muu vähämerkityksellinen kaihi, Todettu	6	0,48%
Nukleaarinen katarakta, Todettu	1	0,08%
Näköhermon vajaakehitys / mikropapilla, Todettu	1	0,08%
Näköhermonpään coloboma, Todettu	1	0,08%
PHTVL/PHPV, Sairauden aste 1	1	0,08%
PHTVL/PHPV, Sairauden aste 2 - 6	1	0,08%
Posterior polaarinen katarakta, Todettu	3	0,24%
PPM, iris-iris, Todettu	23	1,86%
PPM, iris-kornea, Todettu	1	0,08%
PRA, Epäilyttävä	1	0,08%
Puutteellinen kyynelkanavan aukko, Todettu	3	0,24%
RD, avoin	1	0,08%
RD, multifokaali, Todettu	10	0,81%
Sarveiskalvon dystrofia/degeneraatio, Todettu	4	0,32%
Silmäluomen sisäänpäin kiertyminen, Todettu	5	0,40%
Silmämuutosten vakavuus, Lievä	34	2,74%
Synnynnäinen katarakta, Todettu	1	0,08%
Trichiasis, Todettu	2	0,16%
Vilkkuluomen rauhasen esiinluiskahdus, Operoitu	1	0,08%
Vilkkuluomen rauhasen esiinluiskahdus, Todettu	1	0,08%
	1239	100,00%

Epilepsia

KOIRAN EPILEPSIA Eläinlääkäri Nina Mahlanen, Eläinklinikka Peninkulma

Epilepsia on toistuvia kohtauksia aiheuttava aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka on koiran yleisin neurologinen sairaus.

Kohtauksien luonne vaihtelee ja koiralla voi olla tajunnan, motoriikan, sensorisen toiminnan, autonomisen hermoston ja/tai käyttäytymisen häiriöitä. Kohtauksen aikana koira voi olla tajuissaan tai tajuton. Jos koko koira kouristelee, puhutaan yleistyneestä kohtauksesta. Kohtaus voi esiintyä myös paikallisena, jolloin vain yksi lihasryhmä, esimerkiksi koiran raaja tai raajat kouristelevat. Paikallisalkuinen kohtaus voi laajeta yleistyneeksi kohtaukseksi. Kohtauksen luonne riippuu purkauksen lähtöpaikasta aivoissa ja sen leviämisestä. Epilepsiaa sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen. Samoin on vältettävä sellaisten riskilinjojen yhdistämistä, joiden tiedetään tuottaneen epileptikkojälkeläisiä, niin kauan kun rodulle ei ole olemassa geenitestiä, jonka avulla sairauden kantajuus voidaan todeta.

Ensimmäinen epilepsia-kohtaus tulee useimmiten nuorena, 1-5 -vuotiaana, mutta perinnöllinen epilepsia voi alkaa missä iässä hyvänsä. Samantyyppisiä kohtauksia voivat aiheuttaa myös muut sairaudet kuin epilepsia. Epilepsiadiagnoosi pohjautuu muiden sairauksien poissulkemiseen. Siksi koirasta otetaan virtsa- ja veriäytteitä ja tehdään neurologinen tutkimus. Jollei muuta selittävää syytä löydy, koira sairastaa epilepsiaa. Epilepsiaa ei voida parantaa, vaan koira tarvitsee lääkitystä koko loppuelämänsä ajan. Lääkityksen aloituspäätökseen vaikuttaa kohtauksien esiintymistiheys ja vakavuus. Lääkityksen avulla epilepsia-kohtausten esiintymistä voidaan harventaa, kohtauksia lieventää ja niiden kesto lyhentää. Joskus kohtaukset saadaan lääkityksellä kokonaan loppumaan. (Lähde: SKL, <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/koiran-epilepsia>)

Kleinspitzeilla esiintyy epilepsiaa, mutta todellista määrää ei ole tiedossa. Pienpystykorvat ry:n terveystarkastuksessa (2021) 93,6% vastaajista (125 vastaajaa) ilmoitti, että koiralla ei ole esiintynyt neurologisia oireita. 7 vastaajan koiralla oli ollut epileptistyylistä kohtauksia taustalla, nuorimmalla koiralla oireilu oli alkanut 10viikon iässä.

Hammassairaudet

Kleinspitzeillä esiintyy jonkin verran hammaspuutoksia. Rotumääritelmässä on sallittu muutaman premolaarin eli välihampaan puutos.

Pienen ja kapean alaleuan takia alakulmahampaat saattavat painua yläleuan ikeneen tai kitalakeen. Sellaista koira ei tule käyttää jalostukseen.

On myös tavallista, että maitohampaita joudutaan poistattamaan eläinlääkärillä.

Hammaskivi ja parodontiitti on kohtuullisen yleistä kleinspitzeillä Pienpystykorvat ry:n terveystarkastuksen (2021) mukaan. Vastaajia oli 125 kpl, heistä 72 vastaajaa ilmoitti, ettei koira kärsi hammas- ja hammaskiinnityskudossairaudesta. 53 vastaajaa ilmoitti kleinspitzeilleen kertyvän runsaasti hammaskiveä ja/tai koiran kärsivän parodontiitista.

Kivesvika

Tarkkaa tietoa kivesvian esiintyvyydestä ei ole tiedossa, mutta tiedetään vuosittain syntyvän urospentuja, joilla kivekset eivät laskeudu normaalisti. Laskeutumattomat kivekset jäävät yleensä vatsaonteloon tai nivuskanavaan. Todellista kivesten puuttumista ei ole todettu. Kivesvika voi periytyä sekä isän, että emän kautta.

Legg-Perthes, “ELT Anu Lappalainen

Legg-Perthesin tauti tunnetaan myös nimillä Legg-Calve-Perthes ja reisiluun pään avaskulaarinen tai aseptinen kuolio. Legg-Perthesiä tavataan lapsilla ja koirilla, röntgenlöydökset ja histologinen kuva ovat molemmilla samanlaiset. Koirilla suurin osa tapauksista on toispuoleisia ja sairautta tavataan etenkin monilla terrieri- ja kääpiökoiraroduilla, mutta myös muilla pienillä roduilla. Tautia esiintyy yhtä paljon uroksilla ja nartuilla. Taudin syy on tuntematon, mutta muutokset johtuvat reisiluun pään verenkierron häiriöstä, joka johtaa luun kuolioitumiseen. Legg-Perthesin tauti on perinnöllinen ja sen on epäilty periytyvän autosomaalisesti väistyvästi ainakin manchesterinterriereillä, yorkshirenterriereillä, kääpiövillakoirilla, kääpiöpinseereillä ja mopseilla.

Oireet alkavat 4 - 11 kuukauden iässä takajalan ontumana. Ontuminen on aluksi lievää ja pahenee vähitellen. Joskus ontuminen havaitaan äkillisesti tapaturman yhteydessä. Koira aristaa lonkanivelen taivutusta ja nivelen liikerata on rajoittunut. Jos ontuminen on jatkunut pidempään, jalassa on havaittavissa sen käytämättömyydestä johtuva lihaskato. Molemminpuolisessa taudissa ontuminen voi olla vaihtelevaa tai jatkuvasti pahempaa toisessa jalassa.

Koiran rotu yhdistettynä tyypillisiin oireisiin antaa aiheen epäillä Legg-Perthesin tautia. Diagnoosi voidaan varmistaa röntgenkuvauksen avulla. Oireiden alkaessa röntgenmuutokset ovat jo näkyvissä, mutta ne voivat olla vähäisiä ja muutosten näkymisen edellytyksenä on hyvälaatuiset röntgenkuvat. Röntgenlöydöksiä ovat

reisiluun päässä olevat röntgenharvat pesäkkeet, lyhentynyt ja paksuuntunut reisiluun kaula, litistynyt ja epätasainen reisiluun pää ja leventynyt nivelrako.

Legg-Perthesin taudin hoito on kirurginen. Leikkauksessa reisiluun pää ja kaula poistetaan. Leikkauksen jälkeinen kuntoutus on tärkeää, jotta koira alkaa käyttää jalkaansa kunnolla ja heikentyneitä lihaksia saadaan vahvistettua. Ennuste on yleensä hyvä. Hoitamattomaan niveleen kehittyy nivelrikko ja koira jää ontuvaksi. Legg-Perthesin tautiin sairastunutta koira ei saa käyttää jalostukseen.” (Lähde: www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/legg-perthes)

Kleinspitzeillä esiintyy legg-perthesiä, mutta tarkkoja tietoja sen yleisyydestä ei ole. Pienpystykorvat ry:n terveystarkastuksessa kahdella koiralla oli legg-perthes. Toisen sairaus todettiin 6 kk iässä, toisen koiran 8 kk iässä. Vastauksia terveystarkastuksessa oli 125 kpl.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika”, (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä silmämääräisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana.

Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutuminen on täydellistä ja yleensä kipukin helpottaa tässä iässä.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa usein nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri genejä. Myös ympäristöllä on vaikutusta lonkkavian ilmenemiseen ja vaikeusasteeseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta sen yleisyys vaihtelee roduittain. Oireet voidaan huomata pentuna 3-12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden aiheuttamasta nivelkapseelin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, ”pupuhypely”, ylösnousuvaikeudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja naksateleva ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä.

Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä ja oireilu laitetaankin usein vanhenemisen piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälinjan aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteiden ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja, kuten esimerkiksi lantion häpyluun lämpöluudutus, on myös olemassa. Huomioithan, että kirurgisesti hoidettua koira ei saa käyttää jalostukseen ja se tulisi siirtää jalostuskieltoon.

Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu lonkkien röntgenkuvaukseen. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiasuunkin perustuva jalostusvalinta johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista eikä lonkkavikaisia koiria käytetä. Jalostusarvoindeksien (BLUP-indeksit) avulla valinta on tehokkaampaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin

vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria. Lue lisää rotujen edistymisestä lonkkavian vastustamisessa.

Suomessa käytetään FCI:n vahvistamaa kansainvälistä lonkkaniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

- A Ei muutoksia
- B Lähes normaali / rajatapaus
- C Lievä dysplasia
- D Kohtalainen (keskivaikea) dysplasia
- E Vaikea dysplasia

Teksti: ELT Anu Lappalainen (Päivitetty 25.5.2023) (Lähde: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/lonkkanivelen-kasvuhairio>)

Kleinien lonkkia on kuvattu hyvin vähän, viimeisen 10 vuoden aikana syntyneistä vain n. 3%. Näistä vain n. 23% on terveitä (A tai B) ja yli puolella on lievä dysplasia. Huolestuttavaa on, että 22% on kohtalainen tai vaikea dysplasia.

Vuosi	Synt.	Tutkittu		A		B		C		D		E	
2015	464	13	3%	3	23%	3	23%	6	46%	1	8%	0	0%
2016	492	7	1%	0	0%	1	14%	3	43%	3	43%	0	0%
2017	450	8	2%	0	0%	1	12%	5	62%	1	12%	1	12%
2018	496	14	3%	0	0%	4	29%	8	57%	2	14%	0	0%
2019	541	26	5%	3	12%	4	15%	12	46%	3	12%	4	15%
2020	560	24	4%	2	8%	2	8%	15	62%	3	12%	2	8%
2021	576	21	4%	1	5%	2	10%	12	57%	4	19%	2	10%
2022	538	24	4%	2	8%	3	12%	13	54%	5	21%	1	4%
2023	474	13	3%	1	8%	2	15%	9	69%	1	8%	0	0%
2024	433	1	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%
Yht.	5024	151	3%	12	8%	22	15%	84	56%	23	15%	10	7%

Kyynärnivelen kasvuhäiriöt

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (engl. elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kyynärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varislisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan sairaus, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke (processus anconaeus). Kyynärnivelen inkongruenssia (nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta) pidetään tärkeänä syynä kaikkiin edellä mainittuihin kasvuhäiriöihin ja myös se lasketaan kyynärnivelen kasvuhäiriöksi.

Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen, että aiheuttajina ovat eri geenit. Kyynärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykykasityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä.

Kaikissa kyynärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4 – 7 kuukauden iässä. Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta levon jälkeen. Ontuminen voi olla jatkuvaa tai ajoittaista. Omistajan voi olla vaikea havaita koiran ontumista, jos kasvuhäiriö on molemminpuolinen. Toisinaan kasvuhäiriö on molemmissa kyynärnivelistä, vaikka koira ontuu vain toista jalkaa. Usein oireet huomataan vasta aikuisiällä ja silloin oireet johtuvat kasvuhäiriön seurauksena kehittyneestä nivelrikosta. Kiinnittymätön kyynärpään uloke ei välttämättä oireile nuorella koiralla ja se voi olla röntgenkuvauksen sivulöydös.

Kasvuhäiriöiden ja niiden erilaisten kirurgisten hoitojen tehosta ja pitkäaikaisennusteesta ei ole olemassa kattavia tutkimuksia. Leikkaushoidon hyöty on epävarma, jos nivelessä on jo selvät nivelrikon merkit. Kaikkien kyynärnivelen kasvuhäiriöiden seurauksena on ainakin hoitamattomana yleensä nivelrikko. Leikatun jalkaan kehittyä usein jonkin asteinen nivelrikko, mutta sen määrä voi olla vähäisempää ja se voi kehittyä myöhemmin kuin ilman leikkausta hoidetussa nivelessä. Kyynärnivelen nivelrikko invalidisoi koiraa yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla. Nivelrikon hoidossa tärkeitä ovat painon pudotus, liikunnan rajoitus ja tarvittaessa käytetään myös tulehduskipulääkkeitä. Lisäksi voidaan käyttää nivelnesteeseen koostumusta parantavia lääkkeitä ja ravintolisiä.

Suomessa kyynärnivelen arviointi perustuu pääasiassa nivelrikon merkkeihin, mutta myös muut kasvuhäiriöön viittaavat röntgenlöydökset huomioidaan. Jalostusarvoindeksit (BLUP-indeksit) tehostavat jalostusvalintaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran oman tuloksen lisäksi sen kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

Suomessa arvostelussa käytetään IEWG:n (International Elbow Working Group) esittämää kansainvälistä kyynärniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

- 0 Ei muutoksia. Normaali kyynärniveli.
- 1 Lievät muutokset. Lievät nivelrikkomuutokset (artroosi) yleensä ensiksi kyynärpään ulokkeen (processus anconaeus) yläpinnassa (2 mm vahvuuteen saakka) ja/tai lievästi lisääntyntä luun tiivyyttä varislisäkkeen (processus coroneidu) kantaosassa.
- 2 Kohtalaiset muutokset. Edellä mainittuja muutoksia 5 mm saakka ja/tai selkeästi lisääntyntä luun tiivyyttä varislisäkkeen kantaosassa ja/tai muita kyynärniveldysplasiaan (kiinnittymätön kyynärpään uloke, sisemmän varislisäkkeen sairaus, osteokondroosi) viittaavia muutoksia ja/tai lievää nivelen epämuotoisuutta.
- 3 Voimakkaat muutokset. Edellisen ylittävät nivelrikkomuutokset/voimakas nivelen epämuotoisuus. Todettavissa oleva kyynärniveldysplasia (kiinnittymätön kyynärpään uloke, sisemmän varislisäkkeen sairaus, osteokondroosi).

Teksti: ELT Anu Lappalainen (Päivitetty 30.11.2020) (Lähde: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/kyynarnivelen-kasvuhairiot>)

Kleinien kyynärniveliä on tutkittu vähemmän kuin lonkkia, n. 2%. Tulokset ovat kuitenkin olleet pääosin hyviä, n. 98% ei muutoksia tai lieviä muutoksia.

Vuosi	Synt.	Tutkittu		0		1		2		3	
2015	464	11	2%	6	55%	4	36%	1	9%	0	0%
2016	492	6	1%	5	83%	1	17%	0	0%	0	0%
2017	450	8	2%	7	88%	1	12%	0	0%	0	0%
2018	496	13	3%	11	85%	2	15%	0	0%	0	0%
2019	541	20	4%	18	90%	1	5%	1	5%	0	0%
2020	560	20	4%	17	85%	3	15%	0	0%	0	0%
2021	576	15	3%	14	93%	1	7%	0	0%	0	0%
2022	538	17	3%	12	71%	4	24%	1	6%	0	0%
2023	474	10	2%	8	80%	2	20%	0	0%	0	0%
2024	433	0	0%	0		0		0		0	
Yht.	5024	120	2%	98	82%	19	16%	3	2%	0	0%

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Kuolinsyytilasto, poimittu 24.1.2026

<i>Kuolinsyy</i>	<i>Keskim. elinikä</i>	<i>Yhteensä</i>	
Hengitystiesairaus	10 vuotta 3 kuukautta	37	3,11%
Hermostollinen sairaus	5 vuotta 6 kuukautta	25	2,10%
Immunologinen sairaus	7 vuotta 3 kuukautta	4	0,34%
Kadonnut	6 vuotta 4 kuukautta	1	0,08%
Kasvainsairaudet, syöpä	11 vuotta 1 kuukautta	75	6,30%
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	9 vuotta 2 kuukautta	41	3,45%
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	11 vuotta 3 kuukautta	76	6,39%
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	6 vuotta 11 kuukautta	9	0,76%
Luusto- ja nivelsairaus	9 vuotta 3 kuukautta	26	2,18%
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	9 vuotta 2 kuukautta	26	2,18%
Muu sairaus, jota ei ole listalla	7 vuotta 10 kuukautta	71	5,97%
Pennun synnynnäinen vika tai epämuodostuma	0 vuotta 3 kuukautta	2	0,17%
Petovahinko	5 vuotta 2 kuukautta	6	0,50%
Selkäsairaus	12 vuotta 0 kuukautta	6	0,50%
Silmäsairaus	7 vuotta 2 kuukautta	5	0,42%
Sisäeritysrauhasten sairaus	8 vuotta 4 kuukautta	9	0,76%
Sydänsairaus	10 vuotta 4 kuukautta	62	5,21%
Synnytysvaikeus	1 vuotta 11 kuukautta	3	0,25%
Tapaturma tai liikennevahinko	5 vuotta 5 kuukautta	104	8,74%
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	13 vuotta 5 kuukautta	325	27,31%
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	10 vuotta 5 kuukautta	30	2,52%
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	9 vuotta 11 kuukautta	247	20,76%
Kaikki yhteensä	10 vuotta 4 kuukautta	1190	100%

Ilmoitettujen kuolinsyyden perusteella yleisin kuolinsyy on vanhuus, 325 koiraa, kuolleiden koirien keski-ikä on 13 vuotta ja 5 kk. Tämä luku ei kuitenkaan ole todellinen; joukossa on koiria, jotka ovat kuollessaan olleet alle 9-vuotiaita, joten vanhuus ei ole oikea kuolinsyy?

Toiseksi yleisin kategoria kuolinsyy-tilastossa on “Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu”, näitä on 247 kpl. Kuolleiden keski-ikä on 9 vuotta ja 11 kk.

Kolmanneksi yleisin kuolinsyy on tapaturma tai liikennevahinko, 104 kpl. Tapaturmaisesti kuolleet klemppit ovat olleet keskimäärin 5 vuotta ja 5 kk vanhoja.

4.3.4 Lisäntyminen

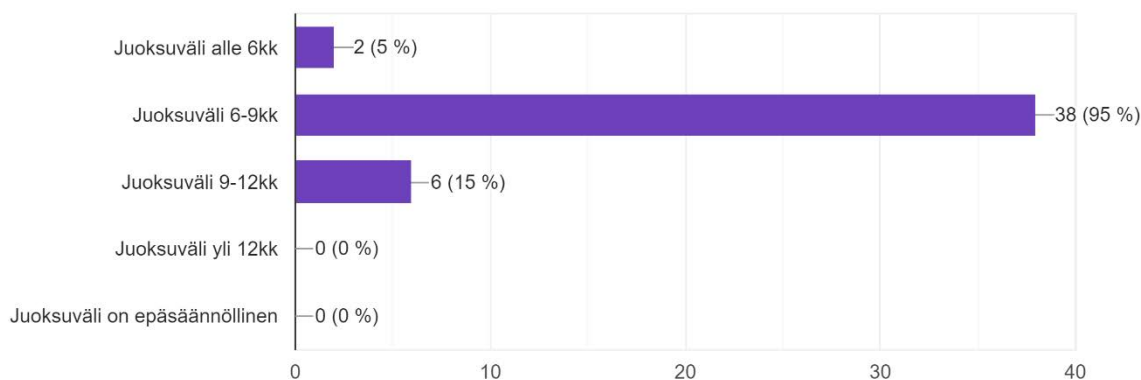
	2025	2024	2023	2022	2001	2000	2019	2018	2017	2016	Keski-arvo
Pentuekoko	3,3	3,1	2,9	2,9	2,9	3	3,1	3	3	2,9	3,01

Lisäntymiskysely vuonna 2023

Lisäntymiskyselyyn on vastannut 40 kasvattajaa, joille on syntynyt 2–86 pentuetta kleinspitzejä. Valtaosa vastanneista kertoo, että eläinlääkärin antamaa synnytysapua on tarvittu harvoin ja sektioon on päädytty yleensä pennun suuren koon takia. Kyselyyn vastanneet kertovat, että sektiota on tarvittu 0–4 kasvattamassa kleinspitz-pentueessa. Pari vastaajaa kertoo, että synnytyksen apuna on tarvittu oksitosiinia heikkojen synnytyspoltojen tai synnytyspoltojen loppumisen takia.

Jalostukseen käytettyjen narttujen juoksuväli (juoksujen alusta seuraavien juoksujen alkuun)

40 vastausta

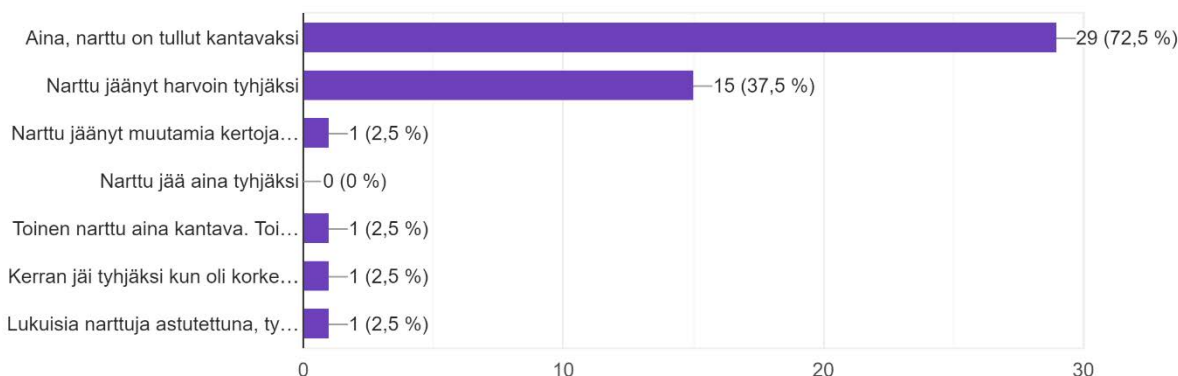
Kaikki kyselyyn vastanneet ovat kertoneet koiralla olevan säännöllinen juoksuväli. Juoksuväli on pääosin 6–9 kuukautta, mutta tavataan myös alle 6 kuukauden juoksuväliä sekä 9–12 kuukauden juoksuväliä.

Valtaosalla vastaajista narttu on tullut kantavaksi onnistuneen astutuksen jälkeen, vastauksissa narttu ei ole tiinehtynyt korkean progesteroniarvon (>20 ng/ml) saatuaan. Yksi vastaajista kertoi, että narttu ei useamman astutuksen jälkeen tullut kantavaksi.

Onko onnistunut astutus johtanut onnistuneeseen pentueeseen (=vähintään yksi syntynyt pentu).

Voit vastata useammalla kohdalla useammasta nartusta ja halutessasi tarkentaa kohdassa "Muu"

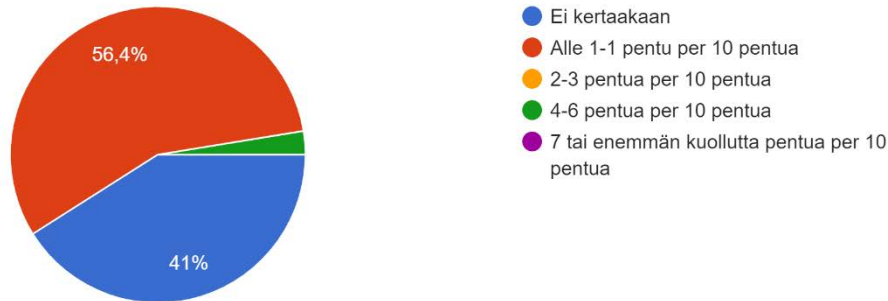
40 vastausta

Pentukuolleisuus on kyselyn perusteella hyvin pientä, 41 % vastaajista kertoo, että heille ei ole syntynyt yhtäkään kuollutta pentua. 56,4 % kertoo, että pentukuolleisuus on alle 1–1 pentu per 10 syntynyttä pentua. Yhdellä vastaajalla on pentukuolleisuus ollut suurempaa.

Pentukuolleisuus: Kuinka usein narttusi on synnyttänyt kuolleen pennun. (Jos olet kasvattanut esimerkiksi 40 pentua ja kuolleita pentuja on syntynyt 4, niin vastaus on alle 1-1 pentua per 10 pentua)

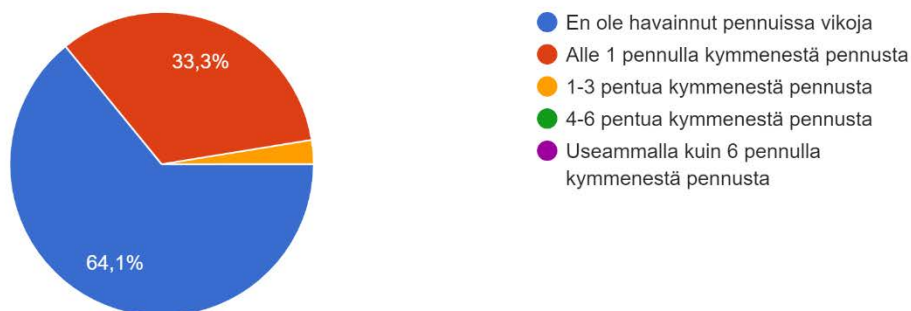
39 vastausta

Kyselyyn vastanneista 64,1 % ei ole havainnut syntyneissä pennuissa vikoja. Jotkut vastaajista olivat tavanneet pennuillaan aukileita, kitalakihalkioita ja häntämutkia. Kyselyn perusteella viat pennuilla eivät kuitenkaan ole yleisiä.

Kuinka usein olet havainnut pennuissa vikoja? (Häntämutka, kitalakihalkio, napatyryä tms.)

39 vastausta

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Kleinspitzit ovat rakenteeltaan liioittelemattomia ja luonnollisia. Joillakin on liian niukasti kulmautuneet takaraajat, mikä altistaa polvivialle. Jonkin verran on myös liian kapeita alaleukoja, jolloin hampaat eivät mahdu suuhun oikein. Luonnollinen lisääntyminen onnistuu yleensä helposti.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Kuolinsyytilaston perusteella syöpä ja sydänongelmat ovat suurimmat kuolemaan johtavat terveysongelmat. Polvia leikataan jonkin verran. Hampaiden puutokset ja virheasennot sekä hammaskivi aiheuttavat myös ongelmia. Lisääntyminen sujuu yleensä ilman isompia ongelmia.

4.4. Ulkomuoto

4.4.1 Rotumääritelmä

SAKSANPYSTYKORVAT (DEUTSCHE SPITZE)

Alkuperämaa: Saksa

1. Wolfspitz/keeshond
2. Grosspitz, mittelpitz, kleinspitz
3. Pomeranian

Ryhmä: 5 FCI:n numero: 97

Hyväksytyt: FCI 12.11.2019 Kennelliitto 20.2.2020

KÄYTTÖTARKOITUS: Vahti- ja seurakoira.

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 5 pystykorvat ja alkukantaiset koirat

Alaryhmä 4 eurooppalaiset pystykorvat.

Käyttökoetulosta ei vaadita.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Saksanpystykorvat polveutuvat kivikautisesta suokoirasta (*Canis familiaris palustris Rüttimeyer*) ja hieman myöhemmästä koiratyypistä, jota on löytynyt Euroopan pronssikautisten paaluasutusten yhteydestä. Se on vanhin Keski-Euroopan koiraroduista, ja näistä on sittemmin kehittynyt monia eri rotuja. Wolfspitz tunnetaan muissa kuin saksankielisissä maissa nimellä keeshond.

YLEISVAIKUTELMA: Saksanpystykorvissa ihastuttaa niiden kaunis karvapeite. Runsaan aluskarvan vuoksi peitinkarva on pystyssä. Erityisen huomiota herättäviä ovat runsas, harjamainen kauluri ja tuuheakarvainen, terhakkaasti selän päällä oleva häntä. Kettumainen pää, tarkkaavaiset silmät ja pienet, teräväkärkiset ja toisiaan lähellä olevat korvat antavat näille pystykorville ominaisen pirteän ulkonäön.

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA: Säkäkorkeuden suhde rungon pituuteen on 1:1. Kuonon ja kallo-osan pituuksien suhde on noin 2:3.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Aina valpas, eloisa ja poikkeuksellisen uskollinen omistajalleen. Se on hyvin oppivainen ja helppo kouluttaa. Luontainen epäluuloisuus vieraita kohtaan ja puuttuva metsästysvietti tekevät siitä ihanteellisen seura- ja perhekoiran ja pihan vartijan. Se ei ole arka eikä aggressiivinen. Säänkestävyys, sinnikkyys ja pitkäikäisyys ovat sen erinomaisia ominaisuuksia.

PÄÄ

Yleisvaikutelma: Pää on keskikokoinen ja on ylhäältä katsottuna takaosastaan levein ja kapenee kiilamaisesti kohti kuononkärkeä.

Otsapenger: Kohtuullinen tai selvästi erottuva, ei kuitenkaan jyrkkä.

Kirsu: Pyöreä, pieni ja täysin musta, ruskeilla koirilla tummanruskea.

Kuono: Ei liian pitkä, oikeassa suhteessa kallo-osaan (noin 2:3).

Huulet: Eivät liioitellut. Tiiviit, eivät riippuvat eivätkä muodosta poimuja suupieliin. Huulet ovat kauttaaltaan mustapigmenttiset, ruskeilla koirilla ruskeat.

Leuat / hampaat: Leuat ovat normaalisti kehittyneet. Täydellinen leikkaava purenta (42 hammasta), jossa yläetuhampaat asettuvat tiiviisti aläetuhampaiden eteen ja hampaat ovat suorassa kulmassa leukoihin nähden. Muutaman P-hampaan puuttuminen hyväksytään keskikokoisella ja pienellä saksanpystykorvalla. Voimakkaat, oikea-asentoiset kulmahampaat. Tasapurenta sallitaan.

Posket: Hieman pyöristyneet, eivät ulkonevat.

Silmät: Keskikokoiset, mantelinmuotoiset, hieman vinoasentoiset ja väriltään tummat. Silmäluomien reunat ovat mustapigmenttiset, ruskeilla koirilla tummanruskeat.

Korvat: Pienet, korkealle ja melko lähelle toisiaan kiinnittyneet, kolmionmuotoiset, teräväkärkiset ja aina kärkeä myöten jäykästi pystyssä.

KAULA: Keskipitkä, leveästi lapoihin kiinnittynyt ja niskasta hieman kaareutunut. Ei löysää kaulanahkaa. Kaulan paksu, runsas karva muodostaa ison kaulurin.

RUNKO

Ylälinja: Sulautuu pehmeänä kaarena lyhyeen, suoraan selkään. Tuuheakarvainen, selän päällä oleva häntä peittää osan selkää ja viimeistelee sivukuvan.

Säkä ja selkä: Korkea säkä sulautuu huomaamattomasti mahdollisimman lyhyeen, suoraan ja kiinteään selkään.

Lanne: Lyhyt, leveä ja voimakas.

Lantio: Leveä ja lyhyt, ei luisu.

Rintakehä: Syvä, selvästi kaareutuneet kylkiluut. Eturinta on hyvin kehittynyt.

Alalinja ja vatsa: Rintakehä on mahdollisimman pitkä, vatsalinja on vain hieman nouseva.

HÄNTÄ: Korkealle kiinnittynyt, keskipitkä ja erittäin runsaskarvainen. Hännäntyvi nousee suoraan ylös ja kääntyy sitten eteenpäin selän päälle ja tiiviisti sitä vasten. Kaksoiskierre hännänpäässä on sallittu.

RAAJAT

ETURAAJAT:

Yleisvaikutelma: Eturaajat ovat suorat. Etuosa on melko leveä ja vahvaluustoinen.

Lavat: Pitkät, viistot, lihaksikkaat ja tiiviisti rintakehän myötäiset.

Olkavarret: Suunnilleen lapaluun mittaiset ja noin 90 asteen kulmassa lapaan nähden.

Kyynärpäät: Kyynärnivelet ovat voimakkaat ja kyynärpäät tiiviisti rungon myötäiset, eivät ulko- eivätkä sisäkierteiset.

Kyynärvarret: Runkoon nähden keskipitkät, vankat, täysin suorat ja takaosastaan runsashapsuiset.

Välikämmenet: Voimakkaat, keskipitkät ja noin 20 asteen kulmassa pystysuoraan nähden.

Etukäpälät: Mahdollisimman pienet ja pyöreät ns. kissankäpälät, varpaat ovat tiiviisti yhdessä ja selvästi kaareutuneet. Kynnet ja päkiät ovat mahdollisimman tummat.

TAKARAAJAT:

Yleisvaikutelma: Takaraajat ovat hyvin lihaksikkaat ja kintereisiin asti erittäin runsaskarvaiset. Raajat ovat suorat ja yhdensuuntaiset.

Reidet ja sääret: Reidet ja sääret ovat suunnilleen yhtä pitkät.

Polvet: Polvinivelet ovat voimakkaat ja vain kohtuullisesti kulmautuneet. Koiran liikkuesssa polvet eivät ole ulko- eivätkä sisäkierteiset.

Väljalat: Keskipitkät, hyvin voimakkaat ja alustaan nähden pystysuorat.

Takakäpälät: Mahdollisimman pienet ja pyöreät ns. kissankäpälät, varpaat ovat tiiviisti yhdessä ja selvästi kaareutuneet. Vahvat päkiät. Kynnet ja päkiät ovat väriltään mahdollisimman tummat.

LIIKKEET: Suorat, tehokkaat, sujuvat ja joustavat.

NAHKA: Tiiviisti rungonmyötäinen ja poimuton.

KARVAPEITE

Karva: Kaksinkertainen karvapeite: pitkä, suora ja pysty peitinkarva sekä lyhyt, tiheä, pumpulimainen aluskarva. Päässä, korvissa, raajojen etupuolella sekä käpälissä karva on samettista, lyhyttä ja tiheää, muualla pitkää ja runsasta. Karva ei ole aaltoilevaa, kiharaa tai huopaantunutta eikä se muodosta jakausta selässä. Kaulassa ja lapojen kohdalla on tiheäkarvainen kauluri. Eturaajojen takaosassa on runsaat hapsut, takaraajoissa on lantiosta kintereeseen asti runsas karvoitus. Häntä on tuuheakarvainen. Karva ei saa näyttää muotoillulta.

Väri:

Kleinspitz: Valkoinen, musta, ruskea, oranssi, harmahtava ja muunvärinen.

Valkoinen: Puhtaan valkoinen. Vähäinen kellertävä sävy, jota usein esiintyy varsinkin korvissa, hyväksytään.

Musta: Myös aluskarvan ja ihon tulee olla musta. Peitinkarva on kiiltävän musta ilman valkoisia tai muita värimerkkejä.

Ruskea: Kauttaaltaan yksivärisen tummanruskea.

Oranssi: Kauttaaltaan yksivärinen, ei liian tumma eikä liian vaalea. Rinnassa, hännässä ja housukarvoissa vaaleampi sävy sallitaan.

Harmaa: Hopeanharmaa mustin karvankärjin. Kuono ja korvat ovat tummat, silmien ympärillä on selvä, viinosti silmän ulkonurkasta korvan alimpaan kiinnityskohtaan kulkeva ohut musta juova, ns. silmälasit, jossa lisäksi selvästi erottuvien rajauksien ja varjostusten muodostamat lyhyet, ilmeikkäät kulmakarvat. Kauluri ja lapojen alue vaaleammat. Raajat hopeanharmaat ilman mustia merkkejä kyynärpäähän ja polven alapuolella, lukuun ottamatta vähäisiä merkkejä varpaissa. Hännänpää on musta, hännän alapuoli ja housukarvat vaalean hopeanharmaat.

Muunväriset: Muunvärisiksi kutsutaan edellä mainitsemattomia muita värejä: oranssi-soopeli, kermanvärinen, kerma-soopeli, musta punaruskein merkein (black and tan), musta hopeanharmain merkein, ruskea punaruskein merkein ja kirjava. Kirjavan koiran pohjaväriin tulee olla aina valkoinen ja laikkujen tulee mieluiten olla jakautuneina koko runkoon. Kaikkien laikkujen tulee olla keskenään samaa rotumääritelmän mainitsemaa väriä (musta, ruskea, harmahtava, oranssi, oranssi-soopeli, kerma, kerma-soopeli, musta punaruskein merkein, musta hopeanharmain merkein tai ruskea punaruskein merkein).

KOKO JA PAINO:

Kleinspitz: 27 cm +- 3 cm

Paino suhteessa koiran kokoon.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

VAKAVAT VIRHEET:

- rakennevirheet
- liian litteä pää
- selvä ns. omenapää
- lihanvärinen kirsu, huulet tai silmäluomet
- purentavirheet, puuttuvat etuhampaat
- liian suuret, vaaleat tai ulkonevat silmät
- harmailla keskikokoisilla ja pienillä saksanpystykorvilla: puutteelliset väri-merkit päässä
- virheelliset liikkeet

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- vihaisuus tai liiallinen arkuus
- selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen
- epätäydellisesti sulkeutunut aukile
- ylä-, ala- tai ristipurenta
- ulko- tai sisäkierteiset silmäluomet (ektropium tai entropium)
- pehmeät korvat
- selvät valkoiset laikut muilla kuin valkoisilla koirilla (pois lukien grosspitz)
- kaikki muut kuin kohdassa "Väri" luetellut värit

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyneitä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin. Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Vuonna 2021 syntyi 563 pentua ja niistä 92 (n. 16 %) on käynyt näyttelyssä ainakin kerran. Otos on vain 1 vuosi ja osa saattaa käydä näyttelyssä vielä vanhempanakin ensimmäisen kerran, mutta kertoo sen, että näyttelyharrastus ei ole kovin yleistä kleiniä omistajilla.

Laatumaininnat näyttelyissä vuosina 2014-2023

<i>luokka</i>	<i>ERI</i>	<i>EH</i>	<i>H</i>	<i>T</i>	<i>EVA</i>	<i>HYL</i>	<i>Yhteensä</i>
Junioriluokka	66% (1893)	28% (796)	4% (129)	0% (10)	0% (13)	1% (30)	2871
Nuorten luokka	72% (1298)	23% (413)	4% (69)	0% (8)	0% (9)	0% (8)	1805
Avoin luokka	67% (2081)	26% (795)	6% (174)	0% (15)	0% (9)	1% (16)	3090
Valioluokka	90% (2922)	9% (286)	1% (39)	0% (3)	0% (5)	0% (8)	3263
Veteraaniluokka	90% (1699)	8% (145)	1% (24)	0% (1)	0% (7)	0% (2)	1878
Yhteensä	77% (9893)	19% (2435)	3% (435)	0% (37)	0% (43)	0% (64)	12907

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Kleinspitzien nykyinen pääasiallinen käyttötarkoitus on toimia seurakoirana ja jossain määrin myös harrastuskoirana. Seurakoiralle olisi eduksi helppohoitoinen karvapeite, nyt monien turkki on liiankin runsas ja hankala hoitaa. Kleinin ostaja yleensä haluaa pienen koiran, joten olisi suotavaa, jos aikuiskoon pystyisi pen- nusta varmemmin tietämään. Harrastuskoiralle tärkeää on terve rakenne, joka mahdollistaa runsaammankin liikkumisen. Polviongelmat ovat liian yleisiä.

4.4.4 Yhteenvedo rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Mittasuhteet: osa kleineista on pitkänomaisia eikä neliömäisiä, niinkuin pitäisi olla.

Koko: kleiniä koko vaihtelee runsaasti ja osa kasvaa liian isoiksi, jonkin verran on myös liian pieniä.

Väri: yksivärisissä kleineissa esiintyy valkoisia merkkejä johtuen eri värien risteytyksistä.

Purenta: jonkin verran esiintyy alapurentaa ja liian kapeaa alaleukaa.

Karvapeite: osalla on jo liiankin runsas turkki, jolloin koiran ääri viivat katoavat.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodulla ei ole aiempaa jalostuksen tavoiteohjelmaa.

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Käytetyimpien urosten jälkeläisten polvia on tutkittu hieman vähemmän (n. 20%) kuin keskimäärin kaikkia kleineja (n. 26%). Samoin silmät, käytetyimmillä uroksilla tutkittu n. 19%, kaikilta n. 23%.

Urosten välillä näkyy selviä eroja polvien osalta. Viiden uroksen jälkeläisistä on tutkittu alle 15%. Niistä kaksi on niin nuoria, että niiden osalta luku toivottavasti vielä paranee. Ainoastaan kahden uroksen jälkeläisistä on tutkittu yli 30%. Kolmen uroksen jälkeläisistä on sairaita alle 10% tutkituista. Yhdellä uroksella 50% tutkituista on sairaita. Pienenpolun Jokeri erottuu positiivisesti, 16 pentua tutkittu ja kaikki terveitä.

Silmien tutkimusmäärät on hyvin samantapaiset kuin polvien. Kahdeksan uroksen kaikki tutkitut jälkeläiset ovat silmien osalta terveitä. Kahden uroksen tutkituista jälkeläisistä yli 30% on silmissä jotain vikaa.

	Urosten jälkeläistilasto 2014-2024	Synt. vuosi	Pentuet	Pennut	Polvet				Silmät			
					Tutkittu		Sairas		Tutkittu		Sairas	
1	Pienenpolun Hurmuri	2016	37	127	23	18%	3	13%	21	17%	3	14%
2	Candidus Elli Z Gipova	2014	41	120	39	32%	12	31%	39	32%	11	28%
3	Basnauz Bt Belushi	2017	37	117	24	21%	6	25%	24	21%	2	8%
4	Xano Z Temných Nocí	2014	35	116	34	29%	6	18%	31	27%	3	10%
5	Jaryn Z Hradu Pajreku	2015	37	108	13	12%	3	23%	14	13%	2	14%
6	Foxy Nose Ultra Sonic	2018	30	92	17	18%	5	29%	17	18%	5	29%
7	Carson Grand Z Gipova	2014	26	80	20	25%	7	35%	19	24%	3	16%
8	Kunhegyesi Bleki Questo-Manó	2012	27	77	18	23%	1	6%	16	21%	0	0%
9	Lecibsin Soundi	2020	22	68	5	7%	0	*	5	7%	3	*
10	Marlon Brando Della Gaiola	2015	25	68	14	21%	1	7%	13	19%	4	31%
11	Sun-Power's Bt Mr Jaajo	2016	18	68	16	24%	4	25%	15	22%	0	0%
12	Lecibsin Thunderbolt	2014	19	65	16	25%	4	25%	14	22%	0	0%
13	Bilbo Vom Halmay	2018	20	65	18	28%	5	28%	16	25%	0	0%
14	Qian Vyzel	2015	22	64	12	19%	3	25%	11	17%	0	0%
15	Pienenpolun Priimus	2016	21	63	14	22%	7	50%	15	24%	5	33%
16	Pienenpolun Mr Pikku-Vuk	2019	18	54	6	11%	2	33%	6	11%	0	0%
17	Foxy Nose Qliff	2020	19	54	5	9%	1	*	5	9%	3	*
18	Pienenpolun Jokeri	2017	19	51	16	31%	0	0%	14	27%	0	0%
19	Xefest From Littlebigheart	2018	18	51	5	10%	1	20%	5	10%	0	0%

Eniten käytettyjen narttujen jälkeläisten polvia on tutkittu yllättävän vähän. Keskimäärin kleineista on tutkittu n. 26%, eniten käytettyjen narttujen jälkeläisistä vain n. 15%. Yhden nartun jälkeläisten polvia ei ole tutkittu ollenkaan ja kolmen nartun jälkeläisistä on tutkittu vain 1. Kaikki tutkitut jälkeläiset ovat olleet terveitä kuudella nartulla.

Silmiä on tutkittu yhtä vähän, keskimäärin on tutkittu n. 23%, mutta käytetyimpien narttujen jälkeläisistä vain n. 13%. Yhden nartun jälkeläisiä ei ole tutkittu ollenkaan ja kolmen nartun vain 1. Yhdeksän nartun kaikki tutkitut jälkeläiset ovat olleet terveysilmäisiä. Yhdellä kaikki 4 tutkittua ovat olleet sairaita.

#	Narttujen jälkeläistilasto 2014-2024	Synt. vuosi	Pentueet	Pennut	Polvet				Silmät			
					Tutkittu		Sairas		Tutkittu		Sairas	
1	Selga Visada Kartu	2019	5	28	4	14%	0	0%	4	14%	4	100%
2	Sun-Power's Miss Jaqueline	2016	5	26	5	19%	0	0%	4	15%	1	25%
3	Magnumin Louise	2014	5	23	4	17%	1	25%	4	17%	0	0%
4	Magnumin The Queen	2017	4	23	8	35%	0	0%	6	26%	1	17%
5	Pienenpolun Unelman Kaunotar	2015	5	22	5	23%	1	20%	5	23%	0	0%
6	Pienenpolun Lady Tyyne	2015	5	21	3	14%	0	0%	3	14%	0	0%
7	Lecibsin Topsygirl	2017	5	21	1	5%	0	*	1	5%	0	*
8	Pienenpolun Lady Annabel	2015	5	21	6	29%	2	33%	6	29%	0	0%
9	Pienenpolun Princess Sweet Dreams	2018	5	21	3	14%	0	0%	3	14%	1	33%
10	Kastanjan Magnetic	2019	3	21	0	0%	0	*	0	0%	0	*
11	Pienenpolun Black Freya	2014	5	20	3	15%	2	67%	3	15%	0	0%
12	Lecibsin Olisa	2015	4	20	4	20%	1	25%	4	20%	0	0%
13	Pienenpolun Lady Bertha	2018	5	20	2	10%	1	50%	2	10%	0	0%
14	Pienenpolun Miss Kicca	2014	5	20	1	5%	0	*	1	5%	0	*
15	Sun-Power's Hawkeye Of Lenarin	2014	5	20	3	15%	0	0%	3	15%	0	0%
16	Kastanjan Seline	2015	5	20	1	5%	0	*	1	5%	0	*
17	Pompparinniityn Samppis	2016	5	20	4	20%	2	50%	4	20%	0	0%

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Kleinspitzeillä ei ole aikaisempaa JTO:ta.

Vuosina 2018-2022 syntyneistä polvitutkituista 684 kleinista 20 pitäisi jättää pois jalostuksesta huonojen polvien takia (polvitulos 3 tai 4 tai operoitu).

Vuosina 2018-2022 syntyneistä silmätutkituista 558 kleinista 10 pitäisi jättää pois jalostuksesta vakavien silmävikojen takia (PHTVL/PHPV : Sairauden aste 2 - 6, Distichiasis/Ektooppinen cilia, Pienisilmäisyys, Synnynnäinen katarakta). Silmien osalta ei tutkita tarpeeksi koiria. Noin 23 % populaatiosta tutkitaan ja jalostukseen käytetään noin 26 %.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja: tehollinen koko pyritään pitämään vähintään nykyisellä tasolla joka värissä, urosten liikkakäyttöä ei esiinny: koiralle on enintään 60 jälkeläistä, eri sukuisia koiria käytetään laajemmin. Samoja yhdistelmiä ei uusita turhaan.

Terveys ja lisääntyminen: Jalostusyhdistelmät täyttävät rodun jalostussuositukset, sydänongelmat ja vakavat, leikkausta edellyttävät polviviati eivät lisäänty, säilytetään hyvät ja luontaiset lisääntymisominaisuudet.

Luonne, käyttäytyminen ja käyttööminaisuudet

Pyritään vähentämään liian pidättyväisten ja arkojen kleiniä määrää. Arkuus voi ilmetä remmirähjäyksenä, joten sitäkin pitäisi pyrkiä vähentämään ja pyrkiä jalostamaan koiria, joilla on riittävästi itsevarmuutta.

Ulkomuototavoitteita

- pitkänomaisten kleiniä määrä ei lisäänty
- kleiniä koko pysyy sallituissa mitoissa
- purentavirheet vähenevät, sillä niillä voi olla myös kielteisiä vaikutuksia koiran hyvinvointiin
- karvapeite on sopivan runsas ja oikeanlaatuinen

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Luonne ja käyttäytyminen

Kaikkien jalostuskoirien tulee olla luonteeltaan rodunomaisia ja tasapainoisia. Koirissa ei saa olla mitään sellaista vikaa, mikä rajoittaa normaalia, hyvää elämää perheessä ja yhteiskunnassa. Arkoja ja aggressiivisia koiria ei saa käyttää jalostukseen.

Terveys

- Astutushetkellä voimassa olevat terveystutkimukset:
  - Silmät, tulos on voimassa 24 kk.
  - Polvet, vähintään 12 kk ikäisellä tulos on voimassa kaksi vuotta, yli 3-vuotiaalle koiralle annettu tulos on voimassa koiran eliniän.
- Ei muita elämää haittaavia sairauksia.
- Epileptistä koiraa ei saa käyttää jalostukseen, ja myös sukulaiskoerien jalostuskäytössä kannattaa käyttää harkintaa.
- Jos eläinlääkäri on diagnosoinut koiralla jonkin autoimmuunisairauden, koiraa ei pidä käyttää jalostukseen. Tämä tulee huomioida myös jälkeläisten jalostuskäytössä.
- Joidenkin silmänsairauksien lievät muodot eivät estä jalostuskäyttöä, kunhan yhdistelmän toinen osapuoli on terve (distichiasis, ektooppinen cilium, RD, entropion). Jalostukseen ei saa käyttää PRA-sairaita eikä perinnöllistä kaihia sairastavia koiria.
- Koiraa, jolla on 1- tai 2- asteen patellaluksaatio, voidaan käyttää jalostukseen, mikäli se on muuten korkeatasoinen. Polvitutkimuksissa 1- tai 2-tuloksen saanut koira pyritään yhdistämään vain 0-tuloksen saaneen koiran kanssa. Mikäli koiralla on eri asteiset polvet, katsotaan tulos huonommasta polvesta.

Lisääntyminen

- Kleinspitznarttua ei tule astuttaa ensimmäistä kertaa ennen kuin se on täyttänyt 18 kk.
- Mikäli yli 8 v. nartulla teetää pentueen, se tarvitsee eläinlääkärintodistuksen, jossa todetaan nartun siihen soveltuvan ja olevan kliinisesti terve.
- Nartulle rekisteröidään korkeintaan kaksi (2) keisarileikkauksella syntynyttä pentuetta.

Rakenteen ja anatomian terveys

- Jalostusvalinnoissa kannattaa kiinnittää erityistä huomiota takaraajan oikeaan rakenteeseen.
- Häntämutki ei estä jalostuskäyttöä, kun yhdistelmän toiseksi osapuoleksi valitaan koira, jolla ei ole kyseistä vikaa.

Muita suosituksia

- Jalostuksessa pyritään käyttämään geneettisesti mahdollisimman monipuolista, korkealuokkaista koiramateriaalia.
- Jos narttu on erityisen korkeatasoinen ja jalostuksellisesti arvokas, sillä voidaan teettää enintään viisi (5) pentuetta. Korkeatasoinen narttu täyttää seuraavat vaatimukset:
  - näyttelytulokset ovat kaikki vähintään ERI
  - terveystutkimusten perusteella narttu on terve, eikä sillä ole muita terveysongelmia
  - narttu on luonteeltaan tasapainoinen ilman käytösongelmia
  - aiemmat jälkeläiset ovat kaikin puolin hyviä, mutta niitä ei ole käytetty paljon jalostukseen
  - sukulaisten vähäisyys, esim. sen takia, että narttu on tuontikoira
- Matador-uroksia tulee välttää. Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle on 60 pentua.
- Saman yhdistelmän toistamista on vältettävä. Yhdistelmän voi perustellusti tehdä kaksi (2) kertaa, mutta ei useammin. Kasvattajan tehtävä on ylläpitää rodun geneettistä monimuotoisuutta.
  - perustelut syytä voisi olla ensimmäisen pentueen pienuus, 1-2 pentua tai
  - ensimmäinen pentue on erittäin hyvälaatuinen, mutta jostain syystä niitä ei voi käyttää jalostukseen
- Suositeltavaa ei ole se, että uroksella on alle 5-vuotiaana suuri määrä jälkeläisiä. Suositeltavaa on, että uroksen ensimmäiset 5-6 pentuetta katsotaan rauhassa ja tutkitaan terveyden ja muiden ominaisuuksien osalta ennen uroksen laajempaa käyttöä.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Rotuyhdistys pyrkii saavuttamaan asetetut tavoitteet:

- Kannustamalla kasvattajia käyttämään yhä laajempaa kirjoa kotimaisista jalostuskelpoisista koirista, erityisesti uroksista.
- Jalostustarkastusten avulla löytämään uusia jalostuskelpoisia koiria siitoskäyttöön.
- Tiedottamalla kasvattajia ja rodunharrastajia urosten jälkeläismääristä ja toisen polven jälkeläismääristä ja jalostukseen eniten käytettyjen koirien sukulaisuussuhteista.
- Seuraamalla populaation kehitystä, tiedottamalla jalostussuosituksista ja julkaisemalla asiassa hyödyllistä materiaalia jäsenlehdessä ja yhdistyksen kotisivuilla.
- Keräämällä tietoa kyselyiden avulla koirien terveydestä, luonteesta ja lisääntymisestä.
- Keräämällä tietoa luonteista luonnetestien ja MH-kuvausten avulla.
- Järjestämällä jalostustarkastuksia ja ulkomuototuomareiden koulutusta.
- Harkitsemalla rodun liittämistä Kennelliiton perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustusohjelmaan (PEVISA) silmien, polvien ja jälkeläismäärien osalta.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

<p>Populaatio</p> <p>Vahvuudet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sukusiitosprosentti on pienentynyt • Kotimaista jalostusmateriaalia on saatavilla, kyse on lähinnä jalostusvalinnoista <p>Heikkoudet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kotimaista jalostusmateriaalia ei hyödynnetä koko laajuudessaan • Jalostusvalinnat usein kovin eriaviä • Kasvattajien näkemykset rotutyypin ihanteesta eivät kohtaa	<p>Mahdollisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uutta jalostusmateriaalia on saatavilla maailmalta kohtuullisen helposti <p>Uhat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tuontiuurosten voimakas käyttö lyhyellä aikavälillä saattaa lisätä riskejä sairauksien ja rotutyypin osalta
<p>Terveys</p> <p>Vahvuudet :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tutkimusten määrä lisääntynyt • Tilastojen valossa tulokset ovat positiivisia <p>Heikkoudet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lisääntymisongelmat • Maitokulmureiden poisto eläinlääkärissä, rauhoituksessa • Jälkeläisnäyttöjen vähyys • Pentuesisarusten tutkimustulosten huomiotta jättäminen • Silmätutkimusten säännöllinen uusinta liian vähäistä	<p>Mahdollisuudet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kasvattajien avoimuudella ja yhteistyöllä voidaan saavuttaa terveydellisesti entistä parempi tila • Silmäsairaudet on vastustettavissa aktiivisilla tutkimuksilla <p>Uhat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hammasongelmat (puutokset, virheasennot) lisääntyneet • Tutkimusmäärien lisääntyessä silmä- ja luustosairauksien osuus kasvaa
<p>Rakenne</p> <p>Vahvuudet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suomen taso ulkomuodollisesti hyvä • Karkeita rakennevirheitä melko vähän <p>Heikkoudet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koon ja oikean rotutyypin ääripäiden vaihtelut • Rodulle epätyypillistä suorat etuosat, pitkät rungot, epävakaat liikkeet	<p>Mahdollisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kasvattajien avoimuudella ja yhteistyöllä mahdollisuus saavuttaa yhtenäinen terverakenteinen tyyppi <p>Uhat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koon ja oikean rotutyypin ääripäiden lisääntyminen • Liian raskas/kevyt luusto = ääripäät
<p>Markkinapotentiaali</p> <p>Vahvuudet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rotu on tullut tunnetuksi nopeasti • Kysyntää riittää • Tervettä rotua helppo myydä seurakoiraksi <p>Heikkoudet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vääränlaiset ihmiset kiinnostuneita	<p>Mahdollisuudet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kleinspitz aletaan huomata myös harrastuskoirana (mm.agility, toko, rallytoko) <p>Uhat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reilun kysynnän vuoksi jalostusvalinnat voivat olla kyseenalaisia

6.5. Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta.

Vuosi	Toimenpide tai projekti
2026	Ihanneprofiilien laatiminen (käyttäytyminen ja ulkomuoto), terveystarkastus, kasvattaja- ja pentuekyselyt.
2027	Terveystarkastus, pentuekyselyt, mahdollisesti käyttäytymisen ja ulkomuodon jalostustarkastukset.
2028	Terveystarkastus, pentuekyselyt, mahdollisesti käyttäytymisen ja ulkomuodon jalostustarkastukset
2029	Aloitetaan valmistelemaan seuraavaa JTO:ta. Pohditaan tarvittavia toimenpiteitä, mikäli tilanne ei tiedottamisesta huolimatta ole parantunut
2030	Uusi JTO valmis, sisältäen mahdolliset uudet toimenpiteet tai suunnitelmat.
Vuosittain	Kerätään terveystarkastusten avulla tietoa kleinspitzeissä esiintyvistä sairauksista, julkaistaan tätä tietoa yhdistyksen sivuilla sekä lehdessä. Tiedotetaan edelleen matador-jalostuksen haitallisuudesta rodun geneettiselle monimuotoisuudelle. Yhdistys tukee jäsenen omistaman kleinspitzin osallistumista luonnetestiin palauttamalla osan luonnetestin osallistumismaksusta. Tukea ei anneta yhdistyksen omista testeistä, joissa etu on huomioitu hinnassa. Lisäksi yhdistys tukee veteraanien silmätutkimuksia, jolloin osa tarkastushinnasta palautetaan, kun tulokset näkyvät KoiraNetissä. Tukea ei huomioida yhdistyksen järjestämissä tarkastuksissa, joissa etu on huomioitu jo hinnassa.

7. LÄHTEET

MMT Katariina Mäki: Populaation rakenne ja jalostuspohja

MMT Katariina Mäki: Tehollinen populaatiokoko

MMT Katariina Mäki: Sukusiitos

Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä KoiraNet, <http://www.jalostus.kennelliitto.fi>

Eläinlääkäri Nina Mahlanen, Eläinklinikka Peninkulma: KOIRAN EPILEPSIA

ELT Anu Lappalainen: Legg-Perthes

ELT Anu Lappalainen: Lonkkanivelen kasvuhäiriö (Päivitetty 25.5.2023) (www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/lonkkanivelen-kasvuhairio)

ELT Anu Lappalainen: Kyynärnivelen kasvuhäiriö (Päivitetty 30.11.2020) (www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/kyynarnivelen-kasvuhairiot)

Pienpystykorvat ry, vuosikirjat

Pienpystykorvat ry, terveystarkastus, jalostustarkastus ja luonnekysely

Pienpystykorvat ry, www.pienpystykorvat.fi/rodut/jalostustoimikunta/terveys/dogsaustralia.org.au

SKK hunddata

NKK Dogweb

EKL online

Schweizerisches Hundestammbuch

8. LIITTEET

Luonnetestin ihanneprofiili

Luonteenpiirre	Toivottavat	Hyväksyttävät	Ei-toivottavat
Toimintakyky	+2 hyvä +1a kohtuullinen +1b kohtuullisen pieni	-1 pieni +3 suuri	-2 riittämätön -3 toimintakyvytön
Terävyys	+3 kohtuullinen ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua +1a pieni ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua +1b koira, joka ei osoita lainkaan terävyyttä	+2 suuri ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua	-1 pieni jäljelle jäävin hyökkäyshaluin -2 kohtuullinen jäljelle jäävin hyökkäyshaluin -3 suuri jäljelle jäävin hyökkäyshaluin
Puolustushalu	+1 pieni +3 kohtuullinen, hillitty	+2 suuri, hillitty -1 haluton	-2 erittäin suuri -3 hillitsemätön
Taisteluhalu	+2a kohtuullinen +2b kohtuullisen pieni	-1 pieni +3 suuri	+1 erittäin suuri -2 riittämätön -3 haluton
Hermorakenne	+2 tasapainoinen +3 tasapainoinen ja varma +1a hieman rauhaton +1b hermostunein pyrkimyksin	-1 vähän hermostunut	-2 hermostunut -3 eritt. hermostunut
Temperamentti	+3 vilkas +2 kohtuullisen vilkas	+1 erittäin vilkas	-1a häiritsevän vilkas -1b hieman välinpitämätön -1c impulsiivinen -2 välinpitämätön -3 apaattinen
Kovuus	+1 hieman pehmeä +3 kohtuullisen kova	-2 pehmeä	-1 erittäin kova -3 erittäin pehmeä +2 kova
Luoksepäästävyys	+3 hyvántahtoinen, luoksepäästävä, avoin +2a luoksepäästävä, aavistuksen pidättyväinen +2b luoksepäästävä, hieman pidättyväinen	+1 mielitelevä -1a selvästi pidättyväinen, ei yritä purra	-2 hyökkäävä -3 salakavala
Laukauspelottomuus	+++ laukausvarma ++ laukauskokematon	+ paukkuärtyisä	- laukaussaltis -- laukauskarka